CUMARTESİ
26
İ inci Teşrin
1940

Başmuharriri: ABİDİN DAVER
TELEFON: 23300
ADRES: Cağaloğlu Naruosmaniye Caddesi No. 54
ABONE: Yıllık 1400 — 6 aylık 750 — 3 aylık 400
Telgraf: İKDAM İstanbul

İKDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

SAYI 439 — SENE 2

DİKKAT: Gazeteye gönderilip evrak geri verilmez.

TAKVİM
26 Birinciteşrin CUMARTESİ
Yıl: 1940 — Ay: 10 — Gün: 300
Rumi: 1356 — İ inci Teşrin 13
Hicri: 1359 — Ramazan: 24

Son Telgraf Matbaasında Basılır

Hitlerin görüşmeleri, mihverin sıkışık vaziyetine delildir

Mihver devletleri, bilhassa İtalya, uzayıp gitmek istidadını gösteren harpte, bir çıkmaza girmiş bulunuyorlar ; buradan çıkmak için, İspanya ve Fransanın yardımını istemek mecburiyetine düşmüşlerdir.

Yazan: ABİDİN DAVER

Alman Führeri Hitler, İspanyol diktatörü general Franko ile görüştükten sonra, Fransız hükûmetinin şefi mareşal Pétain ile de görüştü. Hele bu ikinci mülâkat, hiç beklenmiyordu. Devlet reislerini ayağına çağırıp emirler vermeği âdet edinmiş olan büyük ve muzaffer Almanyanın mağrur Führeri, birdenbire neden böyle mütevazı, mahviyetkâr bir hal alarak küçük İspanyanın diktatörü general Frankonun ayağına gidiyor ve arkasından mağlûp Fransanın şefile de görüşmeğe tenezzül ediyor?. Hitler - Pétain mülâkatı Fransada bir mahalde yapıldığına göre, Alman Führerinin, mareşal Pétainin ayağına gittiği anlaşılıyor. Mareşal Pétain ihtiyar bir adam, kahraman Verdun müdafii ve 1914 - 18 harbinin muzaffer bir kumandanı olduğu için mi? Bunu böyle kabul etsek dahi Hitlerin, kendi yardımlarile bugünkü mevkiine çıkardığı general Frankonun ayağına kadar gitmesine ne diyelim? Berlinle Pirene dağları arasındaki mesafe Madritle ayni dağlar arasındaki mesafeden çok uzun olduğuna göre Führer, Franko ile görüşmek için maddeten de bir hayli zahmete katlanmıştır.

Bütün bu zahmetli ve mütevazı ziyaretler, mihver devletlerinin sıkışık bir vaziyette olduğuna delâlet eder. Almanya Manş denizini ve Kale boğazını sökemiyor; İtalya da Akdeniz kıyılarında ve Mısırın garp çölü kenarında yerinde sayıyor. O halde askerî kuvvetlerin yapamadığını diplomasi hamlelerile yapmak mecburiyeti vardır. İşte bu mecburiyettir ki Hitleri, Franko ve Pétainin ayağına kadar götürmüştür. Ve yine işte bu mecburiyettir ki Avrupanın yarısını işgal eden mihver devletlerine, İspanya gibi üç sene süren bir dahilî harp ile yıpranmış, orta çapta bir devletten ve Almanya tarafından mağlûp ve işgal edilen zavallı bir Fransadan yardım istemek için, el açtırıyor.

Almanyanın, bilhassa İtalyanın vaziyeti, zevahire rağmen, iyi değildir. Akdenize İngiliz donanması hâkimdir. Sicilya - Libya yolile kaçamak suretile yapılan yardımlara rağmen, Sidi Barranideki İtalyan ordusu, tam ve kolay bir ikmalden mahrumdur. Bu ordunun ve hassaten Habeşistandaki İtalyan kuvvetlerinin, bütün malzemesi ve en ziyade benzin stokları, uzun bir harbe dayanamaz. Nefsi İtalyanın da kömür ve petrol sıkıntısı çektiği muhakkaktır. Çünkü bunların ikisi de İtalyada yoktur. Kömürü Almanyadan ve petrolü de Romanyadan tedarik etmek mecburiyetindedir. Arnavutluk petrolleri, nehir gibi istihlâkin yanında, damlıyan bir kaynak halindedir. Almanyanın da petrol depoları ve sun'i benzin fabrikaları mütemadiyen bombalanıyor. İaşe maddeleri sıkıntısı ise muhakkaktır. Hollanda cephesinden alınıp Romanyaya getirilen Alman askerlerinin, Bükreşin barlarında bile en çok istedikleri şey, içki değil biftektir.

Bu çıkmazdan çıkabilmek için, İspanyanın, Fransanın, kimin olursa olsun yardımile Akdenizde muzaffer olmak lâzımdır. Acaba Führer, Frankoyu ve Pétaini kandırabildi mi? Gelen haberler, mareşal Pétainin, İngiltereye karşı harbe girmek gibi feci bir ihanete razı olmadığını gösteriyor. Bir Nevyork haberi, «Vişi hükûmetinin İngiltereye karşı harbetmiyeceğini ve bu maksatla filosunu ve sair silâhlarını teslim etmiyeceğini kat'i olarak bildirmesi üzerine Fransada umumî bir inşirah hasıl olduğunu» haber vermektedir.

(Arkası: Sa. 3, Sü. 7 de)

Abidin DAVER

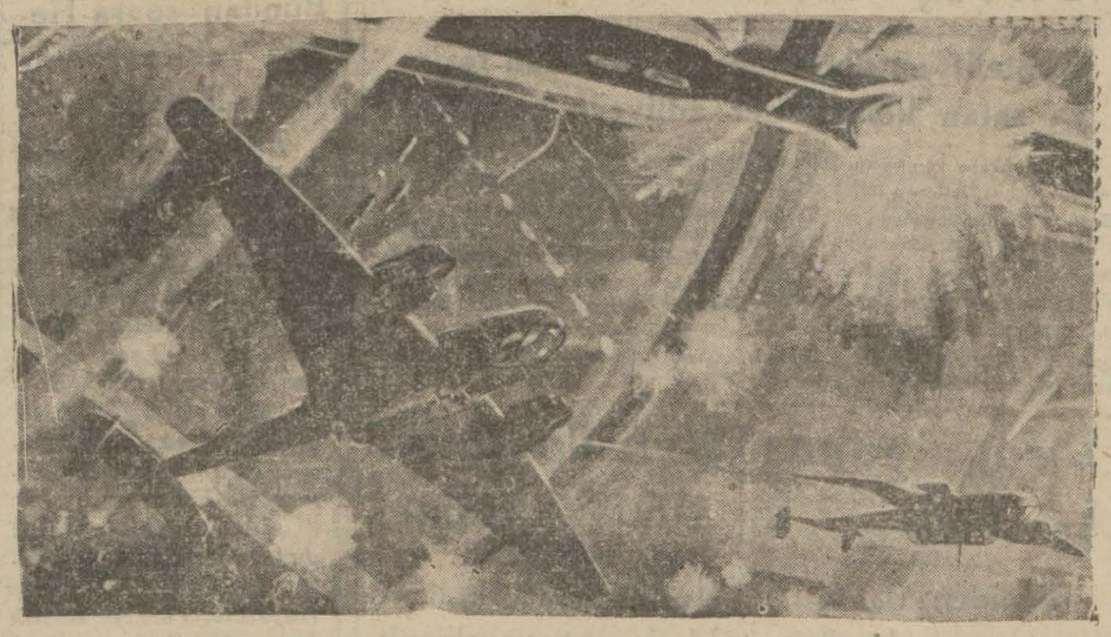

İNGİLİZ TAYYARELERİNİN ALMANYAYA YAPTIKLARI BİR BOMBARDIMAN HÜCUMU

Fransanın Kararı Meçhul

Fransa Kabinesi dün akşam Hitlerin sulh tekliflerini tetkik etti

Berlin, Fransa ile anlaşma hasıl olduğunu, Hitlerin nutuk söyliyeceğini bildiriyor

MAREŞAL PETEN

Nevyork: 25 (A.A.) — Burdan gelen haberlere göre, Fransız kabinesi, bu akşam mühim bir toplantı yapacak ve Hitler ile yaptığı görüşmede Mareşal Petain'e bildirilen şartları müzakere edecektir. Mareşal Petain, bu akşam saat 19 dan evvel Vichy'ye dönmüş olacak ve Nazırlar heyeti, bu saatte hemen derhal toplanacaktır. Fransayı mihverin muharip arkadaşı haline sokacak bir anlaşma akdi için şimdiye kadar yapılanlardan başka Fransız - Alman müzakerelerine ihtiyaç vardır. Laval, Alman makamları ile müzakerelere devam etmek üzere Parise gitmiş bulunmaktadır. Fakat yarın Vişiye dönecek ve ikinci bir Nazırlar heyeti içtimaına iştirak eyleyecektir. Fransada herkes, önümüzdeki haftanın Fransa tarihinde çok büyük ehemmiyeti haiz bir hafta olacağını tamamile müdriktir. Çünkü Vichy hükûmeti, bu hafta içinde, Fransanın Almanya ve İtalya yanında yer alıp almıyacağına karar verecektir. Bu takdirde ise, Fransa, açıkça İngiltere aleyhine vaziyet alacaktır. Bilhassa mihver devletlerinin mağlûbiyeti takdirinde Fransanın ne olacağı düşünülürse, halen Fransanın mukadderatını idare eden insanların a-

(Arkası: Sa. 3, Sü. 1 de)

Afrikada Hücumlar Sıklaştı

İngiliz ve İtalyan kuvvetleri karşılıklı taarruzlar yapıyor

Kahire, 25 (A.A.) — İngiliz umumî karargâhının dünkü tebliği:

Mısır mıntakasında Sidi Barraninin şarkında bir düşman karargâhı muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir.

Bu mıntakada bir esir alınmıştır. 8 adet motörlü nakil vasıtası tahrip edilmiştir.

(Arkası: Sa. 3, Sü. 7 de)

HAVA HARBİ

İngiliz tayyareleri Bombardımana devam ediyor

Hamburg ve Berline şiddetli hücumlar yapıldı, istilâ üsleri bombalandı

Londra: 25 (A.A.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Dün İngiliz bombardıman tayyareleri Fransız, Belçika ve Hollanda sahilleri üzerine akınlar yapmışlardır. Ostende ve Gravelines limanlarile Calais yakınında fabrikalar ve marşandiz garları ve Zeebrugg açıklarında bir kafileye taarruz edilmiştir.

Gece bombardıman ve sahil tayyareleri, Almanya ile düşman işgali altındaki topraklar üzerinde çok geniş harekâtta bulunmuşlardır. Berlin bölgesindeki hedefler bombardıman edilmiştir. Bütün gece harekâtta bulunan kuvvetli filolarımız Hamburg, Hanovre ve Gelsenkirchen petrol tesisatile Hamburg, Cukshaven, Vilhelmshaven, Rotterdam, Lorient'da havuzlar ve gemileri, Munster, Hamm, Bottrop, Duisburg ve Emmerich'de demiryolu münakale ve marşandiz garlarını, Hamburg elektrik santra-

(Arkası: Sa. 3, Sü. 3 de)

Millî Şef

Dün Ankarada bir gezinti yaptılar

Ankara: 25 (İkdam muhabirinden) - Reisicumhur Millî Şef İsmet İnönü bu gün şehirde bir gezinti yapmışlar ve Çankayadaki köşklerine avdet buyurmuşlardır.

Hür fransa iki mesaj neşretti

Hür Fransızlar, Alman tekliflerini reddederse, Vişiye yardım edecek

Bütün Fransızlar, Almanyaya karşı isyana davet edildi

Hür Fransızların şefi General dö Gol

Londra, 25 (A.A.) — Hür Fransızların umumî karargâhı bütün Fransızlara hitaben aşağıdaki beyannameyi neşretmiştir:

«Hitler ezelidenberi tasarladığı cinayeti irtikâba azmetmiştir. İmhasına yemin etmiş olduğu medeniyeti tam kalbinden vurmak için Fransayı hiçe indirmek. Hitlerin müzayedeye çıkarmak iddiasında olduğu şey Fransız topraklarının hey'eti mecmuasıdır. Sanki Fasımız, Tunusumuz ve Hindiçini, Hitlere tâbilerini mükâfatlandırmak

(Arkası: Sa. 3, Sü. 2 de)

Bütün Fabrikaların istihsalâtını arttırmak için tetkik yapılıyor

Fabrikalarımız tam randıman verdiği zaman hariçten bir şey getirmiyeceğiz

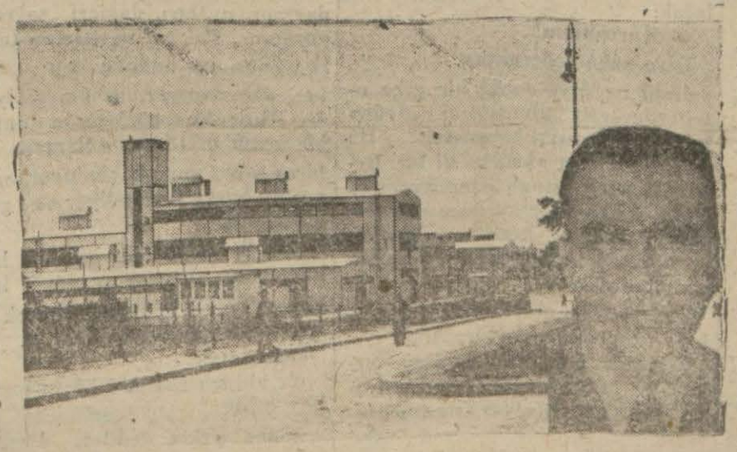

İzmitteki kâğıt fabrikamız ve Sümer Bank Umum Müdürü Bürhan Zihni

Birkaç gündenberi şehrimizde bulunan Sümer Bank Umum Müdürü Bürhan Zihni Sanus, sanayiimize ait muhtelif işler hakkında dün bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

«— Yeni kurulacak satış teşkilâtı üzerinde tetkikler yapmak üzere İstanbula gelmiş bulunuyorum. Yeni teşkilât ile satış işleri fabrikalardan ayrıla-

(Arkası: Sa. 4, Sü. 1 de)

DÜN GECE KISA DETLİ FIRTINA

Bazı yerlerde Camlar kırıldı, kiremitler uçtu

Fırtınanın tahribat yapıp yapmadığı henüz belli değil

Dün geceyarısından sonra şehrimizde şiddetli bir fırtına çıkmıştır. Saat birden sonra büsbütün şiddetini arttıran fırtınanın tesirile bazı yerlerde camlar kırılmış, kiremitler uçmuştur.

Malûmatına müracaat ettiğimiz alâkadar makamlar denizde ve karada hâdise vukubulduğu hakkında henüz bir haber almadıklarını bildirmişlerdir.

Yalnız fırtınanın şiddetli olması nazarı dikkate alınarak bazı kazaların vukuu muhtemel görülmekte idi. Yağmurla karışık surette devam etmekte olan fırtınanın bilhassa karada ve ahşap semtlerde tahribat yapmış olması muhtemeldir.

Amerika kara ordusuna 30 bin tayyare veriyor

Ruzvelt Diktatörlere karakteristik cevabını vermiş olduğunu söyledi

Bullit nutuk söyledi

Vaşington, 25 (A.A.) — Ruzvelt dün söylediği bir nutukta söyle demiştir: «Diktatörlerin karşılarındakinin zâfından istifade etmeğe çalıştıkları Birleşik Amerikaca malûmdur. Fakat Birleşik Amerika da diktatörlere karakteristik cevabını vermiş bulunmaktadır.»

BULLIT

Hiç bir şeyden korkmaksızın silâhlanmamıza devam edeceğiz., diyen Ruzvelt sözlerini, İngiliz halkının göstermekte olduğu cesareti methü sena ederek bitirmiştir.

30,000 Tayyare

Birleşik Amerika harbiye nazırı, kara kuvvetlerine ait tayyare adedinin 30.000 e iblâğ edileceğini bildirmiştir.

Deniz kuvvetlerine mensup tayyareler de fazlalaştırılacaktır.

Bullit'nin Nutku

Nevyork, 25 (A.A.) — Nevyorkta bir nutuk söyliyen Birleşik Amerikanın Fransa büyük elçisi Bullit, bugün Amerikada esmekte olan havanın, 1938 de Fransada esmiş olan havaya pek ziyade benzediğini ifade etmiştir. 1938 de Fransaya tehlike mevcut olduğu haber verildiği zaman, Fransızlar da bu tehlikeyi görememişlerdi.

Elçi sözlerine şöyle nihayet vermiştir:

«Bugün büyük bir süratle hazırlanmağa devam etmeliyiz. Bu hazırlanma belki de geç kalmıştır. Almanya, İtalya ve japonya arasındaki üçlü pakt bizim için vazıh bir ihtardır.»

BUGÜN

Babil kulesi

Yazan: Nizamettin Nazif

Üçüncü sayfamızda

YARIN

Altın ne olacak?

Hamit Nuri Emağın mühim bir yazısı

Yunanistan Başvekili Metaksas ve Selânikten b

Dost Başv

150 BİN İTALYAN ASKERİ

Yugoslav ve Yunan Hududunda Tahşid Edildi

Londra: 25 (A.A.) — Times'in Balkan muhabiri aşağıdaki mütaleaları ileri sürmektedir:

«Balkanları sulh içinde muhafaza etmek gayesi, Eden'in Yakın Şarka muvasalatındanberi, mihver devletlerinin Balkan memleketlerine karşı takındıkları tavrın bir prensipi haline gelmiştir. Belki de bu memleketlerin yapmağa hazırlandıkları mukavemet hususunda maneviyatlarını kırmak gayesile Alman

(Arkası: Sa. 3, Sü. 3 de)

Metaksas "Müşkilâ men ile adım at

Atina, 25 (A.A.) sı bildiriyor: Yun bı mümessillerini vekil Metaksas de

«— Bütün müş cesaretimizi kaybe azimkârane ileri d ya karar verirsek mizden eminim. B lüklere maruz b belki de, çalışma

(Arkası:

Dilenmeği Düşü Üniversiteli Var

Bir gazetede çıkan röportaj üzeri site erkânından bir zat vaziyeti i

(Yazısı 3

Uzüm ve incir mübayaası için

Ticaret Vekâletine iki milyon lira verildi

Ankara, 25 (İkdam muhabirinden) — Ticaret Vekâleti üzüm ve incirlerin üçüncü ellere düşmemesi ve fiatlerde spekülâsyon yapılmaması için müstahsillerden doğrudan doğruya üzüm, incir mübayaasına karar verdi. Bu iş için Ticaret Vekâleti emrine iki milyon lira tahsisi Vekiller Hey'etince kararlaştırıldı.

Kömür deniz nakliye fiatlarına yapılacak zam

Kömür deniz nakliye fiatlerinin bir miktar indirilmesi projesi koordinasyon hey'etince tetkik edilmektedir.

Heryo altına

Pariste 615 tevkif

Berlin, 25 (A.A. N. B. ajansına bild

HERİYO

dilmemisse de Her beri nezaret altı duğu malûmdur.

İstanbul, Geç Kalıyor

İzmirden ve Samsundan gelen haberler, orduya kış hediyesi işinin, fiiliyat sahasına g veriyor. Her iki şehirde de hediyeler hazırlar tarafından teberrular yapılmıya başlamıştır. henüz, hareket yok.

İstanbul Türkiyenin en büyük, en zengi çen sene, zelzele felâketzedelerine yapılan nin en başına geçmişti. Bu defa da öyle ola man Türk ordusuna kış hediyesi vermekte bir şehrin geçemiyeceğine şüphe yoktur. Fak lâzımdır. Kış yaklaşıyor; geçen hafta, ilk so ve yağmurlarile, bize, çabuk olun, geliyorum

Geçen yıl, Şişli mıntakası bayanlarının ye Reisimizin refikalarının riyaseti altında, tiharla kabartmış olan faaliyetlerinin tekrar landığını görmek istiyor, bekliyoruz.

Bu vatanî vazifemizin Cumhuriyet bay de başlaması, uğurlu bir başlangıç olacağına

İstanbul geç kalıyorsun; hemen işe ba

ABİDİ

Büyük Tarihî Tefrika: 69

ÂLİ RESÛL

Yazan: ZİYA ŞAKİR

Emevîlerin en menfur emellerine hizmet eden Ömer, vicdanen muazzep

Bu manzara karsısında, (İmamı Hüseyin) in tüyleri ürperdi... Gelen su, bir hamlede tükenmişti. Bi raz sonra tekrar başgösterecek olan su ihtiyacı karsısında ne yapılabilecekti?..

(Abbas) ın kahramanca hareketi hiç şüphesiz ki düşmanlara ders vermisti. Netekim biraz sonra uzakta, Fırat sahillerinde bir hareket bas gösterdi. Orava yeni düşman askerleri getirildi. Muhtelif yerlere verlestirildi. Bütün gecit yerlerine daha sık nöbetciler dizildi. Artık Fırat ile kafilenin karargâhı arasında gecilmez bir mania vücude getirildi.

Koca Fırat, kızıl ve seyrek hurma ağaçları arasından bütün hasmetile akın ediyordu. O böylece akıp giderken bir katre suya hasret cekmek, dünyanın en feci iztırabını ifade ediyordu.

★

İmamı Hüseyin, omuzlarına yüklenen vicdan mes'uliyetinin ağırlığına tahammül edemedi. Kendisine bağlananları, daha büyük felâketlere maruz bırakmamak için artık bazı fedakârlıklar icrasına karar verdi. Düşman ordusu kumandanı ile son bir mülâkat yapmak için, kölelerinden (Gulâmı Faris) i bir atabindirerek düşman karargâhına gönderdi.

Düşman ordusu kumandanı (Ömer bin Saad), İbni Zeyyat korkarak bu mülâkatı derhal kabul edemedi. İbni Zeyyadın son defa olarak gönderdiği (Şimir) ve (İbni Haccac) gibi adamlarını toplıyarak bunlarla müzakereye giristi.

İbni Zeyyadın adamları, İmamı Hüseyinin bu mülâkat talebini, teslim olmak istediğine atfettiler. Ömerin derhal gidip görüşmesini muvafık gördüler.

Ömer, Gulâmı Farisi takip ederek İmamı Hüseyinin karargâhına ilerledi. Ayni zamanda, İmamı Hüseyin de refakatine biraderi (Abbas) ile büyük oğlu (Ali Ekber) i alarak ona karsı geldi. İki karargâhın arasında karşılaştılar. Konuşmıya basladılar.

İmamı Hüseyin, evvelâ bir sual ile söze giristi:

— Ya Ömer!.. Baban Saad İbni Vakkas, mübarek ceddim (Resulûllah) a, büyük hizmetler ve fedakârlıklar etti. Ve bunun mukabilinde de, Resulûllahın pek çok takdir ve teveccühlerine mazhar olmakla iftihar ederdi. Bu zat, (Ehli beyt) ve (Âli Resûl) hakkında sana bir şey söylemedi mi?..

Dedi.

Ömer, vicdanında derin bir azap hissettiğini gösteren bir ifade ile cevap verdi:

— Söyledi, ya Hüseyin.

— Şu halde o sözleri niçin hatırlamıyorsun?.. Evet.. niçin hatırlamıyorsun da, Emevilerin menfur emellerine hizmet ediyorsun?. Şu fâni dünyanın dört günlük saadetine tama ederek, ihtiras peşinde gezmek.. Allahın sevgili Resulünün torunlarını susuzluktan helâk etmiye teşebbüs eylemek, Saad İbni Vakkasın oğluna yakışır mı?.. Söyle. Yaptığın bu hareket, senin vicdanına ve babanın ruhuna azap ve iztırap vermiyor mu?..

Ömer, bu suallere birden bire cevap eremedi. Başını önüne eğdi. Bir müddet düşündükten sonra söylece mukabele etti:

— Ne yapayım, ya Hüseyin. Ben, evvelâ bir hata ederek Emevilerin hizmetine girdim. Şamda, Basrada, Kûfede bir hayli emlâk ve arazi edindim. Bunların hatırı için, Emevilerle hoş geçinmek mecburiyetindeyim. Yezit ile İbni Zeyyat, bana bu ordunun kumandanlığını teklif ettikleri zaman eğer kabul etmeseydim, hiç şüphesiz ki emlâkimi müsadere ederler, belki hayatıma da kasteylerlerdi.

— Ya Ömer!.. Aklı başında ve kâmil insanlar, hayat korkusuna ehemmiyet vermezler. Çünkü, ne kadar yaşarlarsa yasasınlar, günün birinde (ecel) denilen âkibetin kendilerine de mukadder olacağını bilirler. Onun için, can korkusunu bir tarafa bırak. Mal korkusuna gelince.. Sen, tek benim suradaki (Ehli beyt) im ile eshabımı su felâketten kurtar da, Hicazdaki bütün mallarım ve çıraklarım senin olsun.

Dedi.

İmamı Hüseyinin bu sözleri, Ömere tekrar bir düşünce verdi. Kısa bir sükûttan sonra:

— Güzel söyliyorsun, ya Hüseyin. Fakat bir ciheti unutuyorsun.

— O cihet nedir?..

— Yezidin gazebi... Sana ve senin beytine hizmet ettiğim takdirde, Yezidin gazebinden nasıl kurtulabilirim.

Diye, mukabele etti.

İmamı Hüseyin, acı acı gülümsedi.

— Ya Ömer!.. Yezidin gazebi, Allahın gazebinden büyük müdür?.. Sen korkuyorsan, asıl Allahın gazebinden kork... Sunu bilmen lâzım gelir ki Yezit, ancak sana bu dünyada bir fenalık yapabilir. O da, muvakkat ve fânidir. Fakat Allahın gazebi ebedî ve daimidir... Ceddim Resulûllahın ve babam Alinin hakkı için sana söylivorum ki.. sen hem dünyanı, hem de ahretini berbat ediyorsun. Onun için, dünya ve ahret saadetinden mahrum kalacaksın. Ve her iki cihanda bedna molacaksın.. Bu, her musibetten büvük bir felâkettir. Sen, henüz bundan kurtulabilecek bir vaziyettesin. Gel, bu fırsatı kaçırma. Bir iyilik et, Kendini ebedî bir hüsrandan kurtar.

(Arkası var)

GÜNÜN TENKİTLERİ

Zehir kaçakçılarına verilen ceza azdır

Cürüm ve cinayetin fizyolocya ve psikolocya ile sıkı rabıtası vardır; kleptomanya tıpkı rekâket gibi tedavi edilen bir hastalıktır. Buna rağmen kanun, cürüm ve cinayet faillerinde - delilik müstesna - ruhî ve uzvî âmilleri ön safda kale almaz, taammüden insan öldürmüş olan bir adamın taammüdünde bile ruhî ve uzvî âmiller mevcut olmasına rağmen, kanun katile ya idam veya müebbet hapis gibi ağır ceza verir.

Böyle ağır cezalar, insanları cürüm ve cinayet işlemekten, hırsızlık yapmaktan kurtarır mı?. Bu bahsi sosyolocya bakımından incelemeğe lüzum görmeden: «Hayır, fakat bu hâdiseleri müessese olmaktan kurtarır» diyebiliriz.

Buna mukabil, bugün bizde kokain, eroin, morfin, esrar kaçakçılığı bir müessese şeklini almıştır. Bu gibi zehir kaçakçılığının fizyolocya ile hiç, psikolocya ile de pek az rabıtası vardır. Bu sadece para kazanmak hırsından başka bir şey değildir. Hâdise böyle iken de, kanunun bu zehir kaçakçılarına verdiği ceza pek azdır.

Ceza kanunlarının zehir kaçakçılarını hangi madde ile cezalandırmakta olduğunu bilmiyoruz, ancak bu kaçakçıların faaliyetini görerek cezanın az olduğuna hükmediyoruz.

Bir zehir kaçakçısı en az on seneye mahkûm edilemez mi?. Bu cinayette sabıkası olan bir kaçakçı müebbet hapse konamaz mı?. Bu davanın içtimai safhası her ne olursa olsun, evvelâ cezai safhasını ele almamız lâzımdır.

Selâmi İzzet SEDES

PİYASA

Hindistanla ticaretimiz genişliyecek

Hindistanla olan ticaretimizi genişletmek üzere Bombaya giden Turhan Boray alâkadarlara tetkiklerine dair bir rapor göndermiştir. Raporda Hindistandan bir çok mallar alabileceğimiz ve mühim ihracatta bulunabileceğimiz bildirilmektedir. Turhan temasları temin için Hindistan resmî makamları ile görüşmelerine devam etmektedir.

Ankara borsası

25 . 10 . 940

Kapanış fiatları

1	Şterlin	5.20
100	Dolar	132,20
100	İsviçre Frc.	29.4625
100	Drahmi	0.99
100	Leva	1.61
100	Peçeta	13.7925
100	Pengö	26.33
100	Ley	0.62
100	Dinar	3,1525
100	Yen	30.99
100	İsveç Kronu	30.77

Malımızın ufacık bir parçasını kanatlı gençlik için ayırmak, bundan daha zevkli bir vatan vazifesi düşünülebilir mi?

★

Evimize gelecek fitre zarflarını boş çevirmek, Türk gençlerini kanatsız, Kızılayı ilâçsız ve sargısız, kimsesiz yavruları sütsüz bırakmak demektir.

Soruyoruz!

Furgonmu, tramvay arabası mı?

İstanbul Belediyesi, belli başlı şe hir dertleri üzerinde öyle müessir tedavi çareleri bulur ki insan hayretten donakalır. Belediye öyle zan neder ki bu çareler birer sehli mümteni'dir, her biri Colomb'un yumurtasına benzer. Meselâ, şehri güzelleştirmek için kavun karpuz sergilerini yasak etmek kararı gibi. Şimdi de izdihama mâni olmak için tramvaylardaki oturma yerlerini kaldıracaklarmış. Ayakta seyahat edilmekle, artık bütün sıkıntılar ortadan kalkacak, izdiham kalmıyacak, tramvayda kimse biribirini rahatsız etmiyecek, bekleme yerlerinde, yağmur altlarında saatlerce beklenmiyecek ve saire... Gör dünüz mü ortalığı gül gülistan yapacak kararı!... Çareyi kim buldu bilmiyoruz. Fakat bu çareyi düşünen vatandaş furgon ile tramvay arabası arasındaki farkı bilmiyor mu ve hemşeriye hürmetin ne demek olduğunu öğrenememiş midir?

SORUYORUZ!

Şehir Haberleri

Mangal kömürüne satış fiatı kondu

Muhtelif cinslere konan fiatlardan fazlaya satan kömürcüler adliyeye verilecek

Fiat mürakabe komisyonu dün toplanmış, kömür fiatlarını tesbit etmiştir. Bugünkü fiatlar üzerinden mühim tenzilât yapılmıştır. Anadolu kömürüne toptan 4,5, perakende 5,5, Rumeli ve İğneada kömürlerine toptan 5, perakende 6 ve Bulgarya kömürüne de toptan 5,5, perakende 6,5 kuruş azamî satış fiatı konmuştur. Kayıkla ve araba ile satış yapan seyyarlar için de toptan fiatlar kabul edilmiştir. Bunlar halka kömürü toptan fiatlar üzerinden satacaklardır. Fiatlar yarından itibaren tatbik edilecektir. Gerek toptan, gerek perakende satışlarda bu fiatlardan fazlaya kömür satanlar ihbar edilirse derhal yakalanarak Milli korunma kanununa göre cezalandırılmak üzere Adliyeye teslim edileceklerdir.

Kadıköyünde kok bollanacak

Yeniden üç tali depo açılacak

Kadıköyü ve civarındaki kok kömürü sıkıntısının henüz izale edilemediğini yazmıstık. Belediye ile Etibankın İstanbul mümessilliği bu hususu temine çalışmış, yeni bazı kararlar verilmiştir. Kadıköyünde üç tâli depo açılacak, mahalle aralarındaki satış yerlerine kömür nakliyatı at arabalarile yapılacaktır. Kuruçeşmede bulunan umumî kömür deposundan şehre kömür nakletmek için sekiz kamyon temin edilmiştir. Ayrıca ihtiyacı olan yerlerde yeni kömür depoları acılması için teşebbüsata geçilmiştir. Şehirde depolardaki kömürden başka. 15 bin ton da stok bulunmaktadır.

BELEDİYE

Beyazıt - Koska yolu

Beyazıtla Koska arasındaki caddenin genisletilme işi uzamaktadır. Belediye, mal sahiplerile sıkı temaslar yapmağa ve sulh yolu ile ihtilâfı hal yolunu ihtiyar etmeğe karar vermiştir. Mal sahipleri birer birer Belediyeye çağırılacak, konuşulacaktır.

Devlet evlerinin elektrik ve gaz paraları

Kaymakam ve Belediye şube müdürlerinin işgal ettiği Devlet evlerinin bundan sonra elektrik, havagazı, ve çöp paralarını kendileri tarafından ödenmeleri kararlaşmıştır.

Tramvay idaresi izahat veriyor

İkdam gazetesi yazı işleri müdürlüğü İstanbul

Gazetenizin 20/10/940 tarihli sayısında ve (Soruyoruz) sütununda idaremizden iki sual sorulmuştur. Bunlara cevabımız:

1 — İdaremiz vaktinde gerek Almanyaya ve gerek Fransaya ihtiyacı olan malzemeyi sipariş etmiş, fakat bu siparişlerinin teslimi için tayin edilen tarihte harp başlamıştır. Bundan dolayı levazım eksik kalmıştır. (Karabük) fabrikasında henüz bandaj imal edilmemektedir.

2 — Tramvaylarda gümüş liraların değil, kalp liraların alınmaması idaremiz trafından 1/10/940 tarihinde tamim edilmiştir.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğü

Mahalle aralarındaki yollar

Bu sene 100 bin liralık inşaat yapılacak

Belediye fen hey'eti bu sene yeniden yüz bin liralık yol inşa edecektir. Bu yollar daha ziyade mahalle aralarındaki yollardan intihap edilecektir. Ankaraya giden muhasebe müdürü Muhtar yüz bin liralık münakale işini de halledecektir.

DENİZ

Silivri mendireği

Silivri mendireğinin açılış merasimi Cumhuriyet bayramının ikinci günü yapılacaktı. Silivri limanında inşa edilmekte olan 200 metrelik rıhtım tamamlandıktan sonra işinin birden açılması düşünülmektedir.

Karadenizde fırtına durdu

Karadenizde bir müddettenberi devam eden fırtına durmuştur. Küçük vesait de Karadenize çıkabilmektedir.

MAARİF

Talebe dün geçit resmi provası yaptı

Cumhuriyet bayramındaki merasime iştirak edecek şehrimizdeki lise ve orta mektepler dün Taksim meydanında umumî bir prova yapmışlardır. Provaya öğleden sonra saat on dörtte başlanmış, her mektepten altışar manga iştirak etmiştir.

Çalgı çalmak yüzünden çıkan cinayet

Fındıklıda ablasının evine misafir götürdüğü Abdülmuttalibi sarhoşlukla mü nazaa neticesinde bıçakla yaralayarak öldüren deniz amelesinden Hüseyin Veli Osmanlığilin muhakemesine dün ikinci ağır cezada başlanmıştır. Maznun, Abdülmuttaliple ablasının evinde içtiklerini, kendisinin cura çaldığını ve arkadaşının da oynadığını ,fakat vaktin gecikmesine rağmen Abdülmuttalibin biraz daha çalıp oynamakta ısrar etmek suretile ablasile kendisinin şerefini hiçe saymak istediğini söylemiş ve evden çıktıktan sonra bu yüzden kavga ettiklerini, Abdülmuttalibin bıçakla koluna vurması üzerine sustalı çakısını şöyle bir kaç defa salladığını, buradan ötesini bilmediğini ilâve etmiştir. Muhakeme şahitlerin cebli için kalmıştır.

Daireler arasındaki ihtilâf

Bundan sonra Heyeti Vekile ve Meclisce halledilecek

Devlet daireleri arasındaki ihtilâfların halli için şimdiye kadar Devlet Şûrasına müracaat edilirdi. Devlet Şûrası, fert ile devlet arasındaki ihtilâfı hal için kurulmuş bir tesekkül olduğuna göre, bundan sonra devlet dairelerinin ihtilâflarını hal için müracaat etmemeleri hususu dün İstanbul vilâyetine bildirilmiştir.

Bundan sonra devlet daireleri arasındaki ihtilâfların halli için Vekiller Heyetine, Türkiye Büyük Millet Meclisine müracaat edilecektir.

ADLİYE ve POLİS

Mahkemeye hakaret etti

8 seneden başka bu suçtan da ceza görecek

Cumhuriyet matbaasının makine şefi Villi Blumer'i öldürmeğe teşebbüs suçundan ikinci ağır ceza mahkemesine verilmiş olan mezkûr matbaanın makine dairesi hamallarından Vanlı Mehmet Alinin muhakemesi dün bitmiş ve karar bildirilmiştir. Mahkeme, katil teşebbüsünü sabit görmüş, maznunun 18 sene ağır hapse konulmasına karar vermiştir. Ancak suçu, bu müessesede geçirdiği bir kaza dolayısile ayrıldığı halde tedaviden sonra tekrar işe alınmamasının verdiği teessürle işlediği hafifletici sebep olarak kabul edildiğinden cezası sekiz sene hapse indirilmiştir. Kararın tefhimini müteakip maznun heyeti hâkimeye tecavüzatı lisaniyede ve hakarette bulunmuş ve bu hakaretlerine mahkeme salonundan koridora çıkarıldıktan sonra da devam etmiştir. Bunun üzerine heyeti hâkimeye ifayi vazife halinde hakaret ve tecavüz suçundan dolayı hakkında derhal zabıt tutulmuş ve Müddeiumumiliğe verilmiştir. Maznun bu suçundan dolayı ayrıca muhakeme edilecek ve ceza görecektir.

Bir han hissesi saklanıyormuş

Galatada Zincirli hanı sahiplerinin, ayni hanın hissedarlarından olan firarî Köleyanın hissesine isabet eden icar bedelini de bugüne kadar aldıkları, halbuki Emlâki Milliyeye intikal etmiş olan bu hisseye ait kiranın da Defterdarlığa verilmesi iktiza ettiği ihbar edilmiş ve zabıtaca tahkikata başlanmıştır. Mesele Defterdarlığa da bildirilmiştir.

Bir çocuğun cesedi mezardan çıkarıldı

Bir müddet evvel Arnavutköyünde ölen ve Belediye doktoru tarafından defnine izin verilerek gömülen Nuray adında 4 yaşlarında bir çocuğun yediği bir maddeden zehirlenerek öldüğü iddia edilmiş ve bunun üzerine cesedi mezardan çıkarılarak Morga nakledilmiştir Morg kat'î ölüm sebebini tesbit edecektir.

★

★ Edirnekapıda Neslişah Sultan mahallesinde inekçi Süleymanın esrar tekkesi işlettiği haber alınmış ve Süleymanla sabıkalılardan Kuşgöz Hasan, esrar çekerlerken yakalanmışlardır. Evde yapılan araştırmada da bir miktar esrarla esrar nargileleri ele geçirilmiştir. Ferikköyünde Evrenos zade sokağında oturan Andros'un üzerinde de bir miktar afyon bulunmuştur.

★ Beyoğlunda İstiklâl caddesinde tütüncü Harilataş'a 45 doları 762 Türk lirasına satmak suretile kaçakçılık yaptıkları anlaşılan Esat ile Sarraf yakalanmışlardır. Esadın üzerinde 14, Sarrafın üstünde de 40 dolar bulunmuştur. Zabıta tahkikat yapmaktadır.

★ Kadıköyünde kasap Mahmut, dükkânından et alan Avedisle etin fazla kemikli olup olmadığını münakaşa etmiş ve kavga sonunda Avedis dirhemle kasabı başından ağır yaralamıştır. Mahmut, Nümune hastanesine kaldırılmış, Avedis yakalanmıştır.

RAMAZAN: 24

26/10/940 CUMARTESİ

Öğle	11 58	İFTAR	17 15
İkindi	14 54	Yatsı	18 48
Akşam	17 15	İMSAK	4 48

DIŞ POLİTİKA

Geniş manevra

YAZAN: Profesör Hüseyin Şükrü BABAN

Mihver devletleri, Büyük Britanya adalarında İngiliz mukavemetini kat'î bir darbe ile kıramıyarak sonbahar ve kışın harbi uzatmağa mecbur olunca bu mevsimde harekâta müsait olan sahayı yani Afrikayı hedef ittihaz ettiler.

Bu kıt'ada ilk teşebbüs İtalyanların (Grazyani) ordusile Mısıra karşı basladıkları harekettir. Bingazi hududundan Mısır arazisini asarak (130) kilometre kadar çölde ilerlediler. Fakat önlerinde üçüncü (Marsa Matruh) engeli vardır. Ondan sonra da İskenderiyeye varmak için takriben (400) kilometreden fazla çöl katetmek icap edecektir. Binaenaleyh burada ilerleyiş müşkül şartlar içinde cereyan eder. Uzun hazırlık devresine ihtiyaç hissettirir. Binaenaleyh Mısır teşebbüsü devam ededururken Akdenizde ve bütün Afrikada yeni faaliyetlere girişmek ve bu çalışmaların neticesinde belki de Mısır işini de halledebilecek çareler bulmak mihvercilerin hedefi olmağa başladı.

Brenner görüşmesinde Hitler'le Musolininin ne gibi yeni planlar hazırladıkları yavaş yavaş anlaşılmağa başlıyor. Evvelâ Balkanlarda bir nüfuz tesisi derpiş edilmiştir. Romanya ilk hedef ve lokmadır ve bu memleket yeni hareketler için de emin bir esas teşkil edebilir. Bulgaristan ötedenberi Romaya müteveccihtir. Dobruca meselesinin halli nazarları ayni muhabbetle Berline de çevirmiştir.

Taymis gazetesinin yazdıklarına göre, Ege denizine inmek ve belki de Suriyede Fransızlardan bazı üsler ve tayyareler temin eylemek suretile Mısırı şarktan da ihata etmek tasavvuru vardır. Böyle bir neticeye varmak için Fransa hükûmeti ile anlaşmak lâzımdır. Maresal Peten, Lavalden sonra, Hitler tarafından kabul edilmiştir. Amerika memlehalarının havadislerine inanmak lâzım gelirse kat'i sulh şartları konuşulmuştur. Fransaya korktuğundan daha hafif yükler tahmil edilebilmek için kendisinden bazı fedakârlıklar istenecektir. Faraza Suriyede mihvercilere üsler vermek, tayyare ve donanmasını, harbin bu safhasında, Alman, İtalyan birliğinin muvaffakiyeti için çalışan âmiller haline sokmak.

Diğer taraftan İspanya da işlenmektedir. İspanyadan da, dün işaret ettiğim tâvizler ve taltifler mukabilinde, ya harbe fiilen yardımı, yahut hiç olmazsa Alman ordusunun arazisinden geçmesine müsaade etmesi ve belki de ayrıca Afrikanın garbinde kâin Asur adalarını donanma ve tayyare üssü olmak üzere muvakkaten mihvercilere terketmesi istenmiştir.

Bu Asur adaları davası harbin yeni inkişafında pek canlı bir nokta teşkil edebilir. Suriyede, Cebelüttarık'ta üsler istenirken ve oralardan harekete geçilmek düşünülürken kep Mısırın zaptı ve İngiliz nüfuzunun Süveyş kanalından ve Akdenizden nezedilmesi derpiş edilmektedir. Yani mahdut mânalı ve mevzii bir harp hareketinin iyi şartlarını tahakkuk ettirmek emeli hâkimdir. Halbuki Asur adaları davası manzarayı birdenbire değiştirir ve duruma cihansümul bir mahiyet verir. Çünkü bu merkez İngilterenin Ümitburnu tarikile Hindistan ile muvasalasını iz'aç etmeğe ve belki de kabil olursa kesmeğe mâtuftur. Esasen Akdeniz ve Süveyş kanalı en kısa yol iken mûtat ticarî seferler yolu olmaktan harbin bidayetindenberi çıkmıştır. Uzunca teahhuları ve tonaj ziyaını göze alarak Amerikayı tekmil dolaşarak Hindistana gitmek zarureti hasıl olmuştur. Şimdi mihverciler bu yolu da tehlikeli bir hale sokmak istiyorlar demektir.

Toptancılar yeni askerî büyük teşebbüslere girişmeden evvel siyasî vâsi bir ihata manevrasile bütün Afrikaya şamil fevait temin etmeğe çalışıyorlar. Ellerindeki koz da İspanya ve belki de bir parça Fransadır. Buna mukabil Amerikadan bu Asur adaları ve İspanya hareketi aleyhinde sesler yükselmeğe başlamıştır. Amerikalılar Nazilerin Afrikanın garp sahilinde bir kıt'ada yerleşmelerine ve orada tayyare üsleri kurmalarına hiç de memnun nazarlarla bakmamaktadırlar. Çünkü Asur adalarına ve alelûmum Afrikanın garp sahiline yerleşen dinamik büyük bir devlet Cenubi Amerikayı bir dereceye kadar tehdidi altına alabilir. Nitekim dünkü haberlere göre Amerika Fransadan bile bugünkü hareket hattının ne olduğunu bildirmesini istemiştir. Siyasî faaliyet bütün dünyaya şamil geniş bir mahiyet almıştır.

Hüseyin Şükrü BABAN

İkdamın Edebî Tefrikası : 19

KISKANIYORUM!

Yazan: SELÂMİ İZZET

— Ne günü için randevu vereyim?

Doğru... Ömrümün sonuna kadar gelmiyecek değilim ya. Bu muvakkat bir yokluk. Gene hayatla karşılaşmak lâzım.

— Bugün pazar mı?

— Evet efendim.

— Gelecek çarşambaya randevu ver.

Küçük bir valiz hazırladım. Aşağı indim; otomobilime atladım, Köprüden vapura bindim, Haydarpaşada indim... Gişeden Ankaraya bir bilet aldım...

★

Ankarada otelde biraz durulдum. Âsabım biraz yatıştı. Bedia ile karşılaşmam ihtimali kalmadığı için müfekkiremi toplıyabildim.

İlk asabiyetim, heyecanım, korkum, kendi kendimden nefretim durulmuştu.

Vaziyeti soğukkanlılıkla muhakeme edebiliyordum.

Ben muhakkak ki, mahvolmuş bir adamdım. Mesleğime ihanet etmiştim. Bu canavarlık, katillik değil, bu namussuzluk, alçaklıktı. Bu yeryüzünde duyulmamış, görülmemiş, benzeri olmıyan bir hıyanetti. Bu şeni cinayeti ben işlemiştim. Ben, ben, ben...

Beynim zonkluyor. Eğer onu boğazlasaydım, eğer onu bir kurşunla öldürseydim, böyle müteessir olmıyacaktım. Fakat onu mesleğime ihanet ederek ölüme sürüklemiş olmam affedilir şey değildi..

Ancak bir tesellim var. Aklıma o herif gelince, hiddetleniyor ve taşla bir kuduz köpek kovar gibi, yaptığım şeyin hayalini kovuyorum.

Ona acımıyorum. Kendime yanıyorum. Buna rağme de:

«Oh olsun! İyi oldu! Beni çok muztarip ediyordu! Ölsün, gebersin, bir daha yüzünü görmiyeyim!» diyorum.

Ona karşı nefretim, kinim çoktanberi devam ediyor. Onu gördükçe, onu düşündükçe, intikam almak, onu öldürmek aklıma geliyordu... Şimdi ona acıyamazdım, buna imkân yoktu.

Eski ahpaplığın hatıralarını sildim... Bugün ve bundan evvel yalnız bir şey düşünüyor, bir şey görüyordum: Onun Bedia ile yakınlığını... Bediayı kocaman ellerile okşuyor, iğrenç dudakları ile öpüyor....

Buna tahammül edemezdim, edemivecektim, nasıl ki, edemedim.

Fakat ne olurdu, onu bir kurşunla bir bıçakla veya parmaklarımla gırtlağını sıkıp öldürseydim.

Eğer böyle yapmış olsaydım:

— Oh!..

Diye geniş, rahat bir nefes alacak:

— Kurtuldum!..

Diye rahat edecektim.

Hem ne diye sanki bir gece otellerde sefil olmuştum? Neden kalkıp Ankaraya kaçmıştım? Bu kıskançlığımın aksülâmeli idi. Bedia ile karşılaşmak istemiyordum. Bedia ile beraber kocasını görmek, tedavi etmek, kendi aşıladığım hastalıktan kurtarmağa çalışmak istemiyordum...

Kurtaracak olursam, bir de üstelik komedya oynıyacaktım.

İki gün Ankarada kaldım. Sabahları erkenden kalkıyor, şehirde dolaşıyor, geziyor, düşünüyordum:

Bedia yalnız, serbest, dul kalacak, benim, yalnız benim olacaktı. Onunla buluşmak için fırsat beklemiyecektim.

Yatıştım. Uykum düzeldi.

Üçüncü günü İstanbula döndüm. Trende kendi kendime soruyordum:

— Bakalım İstanbulda karşıma ne çıkacak?.. Belki de ölmüştür... Bediayı ne halde bulacağım?.

Başını vagonun pencere camına dayıyor, ovaları, dağları seyrediyordum... Telgraf ve telefon telleri gözlerimin önünde inip kalkıyor, dalgalanıyor, uzanıp gidiyordu. Birdenbire gözlerimin önüne bir kazık dikiliyor, sallanıyor ve biraz sonra gene kayboluyor, onun yerine başka biri geliyor ve gene gidiyordu.

İşte Bedianın aşkı beni bu hale koymuştu. Ona sahip olmak isteği, onu daima yanımda görmek arzusu beni cileden çıkarmıştı.

İşte şimdi...

Ve aklıma Faruk Nafizin mısraları geldi:

«Sana çirkin dediler, düşmanı oldum güzelin,
«Sana hâfir dediler, dis biledim Hakka bile,
«Topladın saçtığı altınları binlerce elin,

(Arkası var)

Son Haberler

Mareşal Simgly Rydz Romanyada tevkif edildi

Eski başkumandan casusluk yapmış

Bükreş, 25 (A.A.) — D. N. B. Meydana çıkarılan bir Polonya casusluk teşkilâtı ile alâkadar bulunmakla suçlu mareşal Smigly Rydz dün bir kaç defa istiçvap edilmiş ve bugün tevkif olunmuştur. Smigly Rydz son zamanlarda Valerada küçük bir köşkte oturmakta idi. Şimdi Ralbicer-Valcea'da tevkifhaneye nakledilmiştir.

Fransanın kararı

(Bastaarfı 1 inci sayfada)

lacağı kararın ciddiyet ve vehameti kendiliğinden meydana çıkar.

Nevyork Times gazetesine Bern'den bildiriliyor:

«İyi haber alan siyasî mahfillere gelen malûmata göre Mareşal Petain, derhal bazı arazi tavizlerini ihtiva edecek bir anlaşmayı imzaya hazırdır. Bu haberlere göre anlaşma hükümlerinde Alzas - Loren'in Almanyaya ve Nis'e kadar Riviera'nın İtalyaya terki vardır. Fransa, İtalya ile Tunusun idaresini, İspanya ile de Fasın idaresini taksim edeceklerdir. Ayni kaynaklardan alınan malûmata nazaran Mareşal Petin bu teklifleri bidayette reddetmişse de Laval'in gösterdiği sebeplerle teklifleri kabule mecbur olmuştur.

LONDRAYA GELEN SON HABERLER

Londra: 25 (A.A.) — Bitaraf membalardan alınan haberlere göre, Berlin mahfilleri, Fransa ile bir anlaşma hasıl olduğuna, Rayştağın yakında içtimaa davet edileceğine ve bu toplantıda Hitler'in son günlerde sarfettiği siyasî ve diplomatik faaliyet ve General Franko ve Mareşal Petain ile yaptığı görüşmeler hakkında beyanatta bulunacağına telmih etmektedir. Hitler - Petain mülâkatının daha ziyade trajik olduğu tahmin edilebilir.

Umumiyet itibarile itimat edilebilir membalardan alınan haberlere göre mareşal Petain, her ne bahasına olursa olsun, memleketini Almanyaya satmak niyetinde değildir.

Fakat her ne olursa olsun, bugün söylenebilecek her şey, şimdilik sırf tahmin mahiyetini aşamaz.

Nevyork, 25 (A.A.) — Reuter: Associated Press ajansının Vaşingtondan çekmiş olduğu bir telgrafa nazaran, Fransa ile mihver devletleri arasında daha sıkı bir işbirliği olabileceğine dair belirmekte olan emareler Vaşingtonda büyük bir alâka uyandırmaktadır.

Ayni telgraf şunu ilâve etmektedir:

İyi kaynaklardan öğrenildiğine göre, Birleşik Amerika, batı yarı küresinin müdafaası noktasından mecburiyet hasıl olduğu takdirde, diğer Amerikan Cumhuriyetleriyle müştereken Antilles'deki Fransız arazisini işgal etmek üzere icap eden plânları hazırlamış bulunmaktadır.

Fransız Elçisi Velsle Görüştü

Vaşington, 25 (A.A.) — Fransanın Birleşik Amerika büyük elçisi Haye dün akşam hariciye nezaretini ziyaret etmiştir. Elçi, hariciye müsteşarı Vels tarafından davet edilmiş ve Fransanın mihver devletleriyle daha sıkı bir işbirliği yaptığı takdirde Birleşik Amerikanın alacağı vaziyet kendisine bildirilmiştir.

Amerika İspanyaya Un Göndermiyecek

Hitler - Franko mülâkatı neticesinde Amerikan Kızılhaçı, İspanyadaki müzayakayı tehvin için oraya gönderilmesi mukarrer olan buğday ve unu şimdilik göndermekten sarfınazar etmiştir.

Londra, 25 (A.A.) — Alman matbuatı tarafından Fransanın imza ettiği mütarekedenberi en mühim hâdise olarak gösterilen Laval - Hitler mülâkatı ve Almanyanın İngiltere ile hesaplaşmadan evvel, Avrupa kıt'ası meselesini halletmek teşebbüsü, İngiliz mukavemetinin, Hitleri plânlarını değiştirmeğe mecbur bıraktığının açık bir delilidir.

Hitler İngiltereyi mağlûp edememiştir. Bilâkis her gün Alman şehirleri, müdafaayı parlak bir surette temin ettikten sonra şimdi amansız bir taarruza geçen İngiliz hava kuvvetlerinin akınlarını görmektedirler. Hitlerin muşaffer olduğunu zanneden Alman sivil ahali, ruhan hazırlanmadığı bombardımanları fena karşılamaktadır. İngiltereyi hezimete uğrattıktan sonra sulhü vâdeden Hitler bugün İngiltereyi bir mukavemet ruhu ile mücehhez olarak serbest bırakın kıt'a sulhünü aramak mecburiyetinde kalmıştır.

Her ne kadar İngiliz resmî mahfilleri nikbin bir görüşün tehlikeli olduğunda ve İngilterenin istilâsı tehlikesinin geçmiş gibi telâkki edilmemesi lüzumunda ısrar etmekte iseler de umumî kanaat bu merkezde değildir, Halk, Hitler - Laval mülâkatını Hitlerin böyle bir hareketin imkânsızlığını anlamış olduğuna alâmet olarak kabul etmektedir.

İspanya Harbe Girmek Niyetinde Değil

Associated Press ajansının Berlinde itimada değer kaynaklardan öğrendiğine göre, dün İspanyanın iyi haber alan mahfilleri, memleketin harbe girmek niyetinde olmadığını beyan etmişlerdir.

Londrada alınan haberlere göre, Hitler general Franko ile İspanyanın stratejik ve iktısadî vaziyeti hakkında görüşmüştür.

KRAL KAROL

İspanyadan ayrılmasını temin için Amerikaya müracaat etti

Vaşington: 25 (A.A.) Reuter — İspanyadan ayrılmasına müsaade edilmiyen sabık Kral Karol, kendisi ve maiyeti lehinde müdahale edilmesi için Amerikaya müracaat eylemiştir.

Hür Fransa

(Bastaarfı 1 inci sayfada)

veya yeni tâbiler satın alınması için Fransız kanı ile ve Fransız emeği ile keşfedilmiş, medenîleştirilmiş ve mâmur hale getirilmiştir.

«Şeref ve vazife yolunu takip etmekligimiz için vakit tamamen geçmiş değildir. Düşmanın irtikâbına hazırlandığı nihaî suikastın önünde anayurtta ve imparatorlukta bulunan bütün Fransızlar düşmana karşı kendisini vaziyetlerine göre faal veya pasif surette isyan etmiş telâkki etmelidirler.»

Fransız Bahriyesine Hitaben Neşredilen Mesaj

Londra, 25 (A.A.) — Hür Fransız bahriyesi namına Fransa bahriyesine hitaben şu beyanname neşredilmiştir:

«İçinizde tek bir fert yoktur ki, Fransa uğruna dökülmesine mâni olunan kanı, Almanyanın uğruna dökmeğe razı olsun. İmparatorluğun deniz ve hava üslerini teslim etmeğe içinizde kimse razı olmıyacaktır.

«Eğer Fransız hükûmeti düşmanın hicabaver tekliflerini reddedecek olursa, hepimizin müzaheretine güvenebilmelidir. Fakat mukavemeti arzu eylemek kâfi değildir. Bunun çarelerini de aramak lâzımgelir. Bu harbe nihayet vermenin henüz zamanı gelmemiştir. Temmuzdanberi yollarımız ayrılmış bulunmaktadır. Şimdi artık bu yollar birleşmelidir. Zira gayemiz ayrıdır: Fransayı doymak bilmiyen bir Almanyanın mezaliminden kurtarmak.

«Bizimle olunuz, bize yardım ediniz. Biz bahriyeliler muharebede hazır bulunmalıyız ki Fransa da zafere hazır bulunabilsin.»

Almanya'ya yapılan hava akınları fazlalaşacak

İngiliz hava Mareşali Youbert nutuk söyledi

Londra: 25 (A.A.) — Hava Mareşali Youbert, söylediği bir nutukta, ezcümle demiştir ki:

«— İngiltere, yakında daha çok ve daha mükemmel tayyarelere sahip olacaktır. Almanyaya yapılan bombardımanlar takviye edilecektir. İlkbaharda, tayyare teslihatı yağmağa başlayınca, Almanlara hücumlarını yedi misli olarak iade edeceğiz.»

Mareşal Youbert, İngiliz avcı tayyarelerinin mükemmeliyetinden uzun uzadıya bahsetmiştir.

Hava Harbi

(Bastarafı 1 inci sayfada)

lini, Flessingve, Ostende, Dünkerk limanlarını ve bazı düşman hava meydanlarını bombardıman etmişlerdir. Tayyarelerimizden biri üssüne dönmemiştir.

BERLİNE HÜCUM

Stokholm: 25 (A.A.) — Aftonbladet gazetesinin Berlin muhabiri yazıyor:

Perşembe gecesi Hamburg'u ziyaret eden İngiliz tayyareleri Berlin üzerinde uçarken bütün Berlin düdükleri ötmeğe başlamıştır. Taarruz sarih olarak muayyen bir plânı takip etmekte idi. Berlinin batı kısmında ağır bombaların infilâkı duyuluyordu. İngilizlerin yüksek irtifâk kudretli bombalardan başka yangın bombaları ve yangın çıkaran plâklar attıkları haber verilmektedir. Bilhassa Berlinin batı kısmında bir çok yangınlar çıkmışsa da süratle söndürülmüştür.

ALMAN TAARRUZU

Londra: 25 (A.A.) — Hava ve Dahili Emniyet Nezaretlerinin bu sabah neşredilmiş olan müşterek tebliğinde şöyle denilmektedir:

Düşmanın 24/25 ilkteşrin gecesi İngiltereye yapmış olduğu hava akınları neticesinde ölenlerin ve yaralananların miktarı pek azdır. Düşman tayyarelerinin faaliyeti nisbeten zayıf olmuştur. Merkezî İngilterenin bir şehrinde çıkan bir takım yangınlar bazı ticarethaneleri, umumî binaları hasara uğratmıştır. Memleketin sair aksamına, bilhassa İngilterenin cenubu garbisinde muhtelif nevahiye birkaç bomba düşmüştür. Yalnız bildirilen hasarat, ehemmiyetsizdir.

150 bin İtalyan

(Bastaarfı 1 inci sayfada)

ya Hariciye Nezareti şimdi Balkanlarda yaptığı propaganda ile Avrupanın cenubu şarkî memleketleri üzerinde Almanya tarafından hiçbir tazyik yapılmıyacağını haber verdirmektedir. Bu siyaset ayni zamanda bütün cenubu şarkî memleketleri için de aynidir ve bu memleketler istikbal için kendi tavru hareketlerini intihap hususunda serbesttirler. Gene ayni haberlere göre, Alman hükûmetinin Yunanistana ve Türkiyeye karşı olan vaziyetinde pek yakın bir tahavvül vuku bulacağına dair hiçbir delil mevcut değildir. Fakat Balkanlar üzerindeki kış kaç hareketinden uzak memleketlere karşı tatbik olunan bu sulh siyasetine mukabil yakın memleketler ve bilhassa Macaristan gibi uzun müddet kendi parlâmenter rejimi ile ve demokrasi usullerile müftehir bulunan memleketler yavaş yavaş Nazi kalıpları içinde yeni bir şekil almağa başlamışlardır. Buralarda teşkilâtı esasiye kanunlarını değiştirecek bazı tebeddüller ileri sürülmüş ve meselâ Macaristanın siyasî hayatını tamamile Nazi usullerine bağlamak isteyenlerin adedi ve kuvvetleri gün geçtikçe artmağa başlamıştır. Yugoslavya için işlenmektedir. Şarka doğru olan Alman harekâtının sağında ve solunda askerî kıt'alar kış mevzilerini tesis ile meşguldürler. Sağda Yunan hududuna yığılmış 90.000 ve Yugoslavya hududuna yerleştirilmiş 60.000 İtalyan askeri kendileri için kışla ve istihkâm inşası ile meşguldürler. Bu hal gösterir ki, bir sürpriz müstesna olarak, gelecek bahar gelmedikçe İtalyanın Yunanistana taarruz niyeti yoktur. Sol tarafta tahkim ve müdafaa ameliyeleri faaliyetle ilerlemektedir. Bükreşte geceleri bütün ışıklar söndürülmekte ve guruptan sonra trenler işlememektedirler. Gene bu müdafaayı takviye için Bükreşe yeniden bir çok Messerschmidt tayyarlerinin geldiği haber verilmektedir.»

İşaretler

Peyami'nin hakkı vardır!

Yazan: NİZAMETTİN NAZİF

İsnirto içinde, kabuğu soyulmuş ve dondurulmuş bir salyangoz gibi duran «düşürülmüş çocuk», bana daima «düşmüş anne» yi değil, fakat «paraya düşkün tabib» i hatırlatmıştır.

Suçu tesbit edilmiş tabibe adliye salnamelerinde belki hiç, belki de pek az rastlanır amma, ben ne zaman kendini ana olmaktan mahrum edebilmiş bir kadına rastlamışsam söyle düşünmekten kendimi alamamışımdır:

«— Eyvaaah! Tıp bir cinayet daha işledi! Eyvaaah bir cinayet daha cezasız kalacak!»

Evet, tıp mutlaka bir cinayet daha işlemiştir ve insanı tethiş eden bir soğukkanlılıkla bu cinayeti işliyen tabip, Şarlok Holmese parmak ısırtacak bir zekâ hüneri göstermeğe katlanmadan işi kara kaplı kitaba uydurmuştur.

Bir diploma numarası, bir kabine adresi ve bir şatafatlı ad altında dört satırlık bir rapor... Bunun karşısında akan sular durmaz da ne eder?

Sıhhat muhtekiri tabibin vasıtası, nasıl gaaayet banal bir trükle dört günde tedavi edilecek bir hastalığa altı aylık bir devam temin etmekse, cânî tabibin kanun karşısındaki kalkanı da bir kaç iptidaî formülü tekerliyen bir rapordan ibarettir.

Niçin saklıyalım?

Bu raporlara çoğumuz inanmayız. Zira çoğumuz böyle raporların kolaylıkla alınabildiğini tecrübe etmişizdir. İşini bir kaç gün asan bir arkadaşımıza, yahut tayin edildiği günde mahkemeye gitmemiş olan bir arkadaşa yaptığımız bevlik tavsiye şu olmaz mı:

— Caaanım, ne düşünüyorsun? Bir rapor uyduruver, geç, git!

Zira biliriz ki şefe, müfettişe veya hâkime gösterilecek rapor kolaylıkla temin edilebilir ve biliriz ki bu raporlarla, her iki takdirde de, istediğimiz neticeleri elde edebiliriz.

Elde edebiliriz; çünkü tıp medresemizden diploma almış bir vatandaşın valan söyliyebileceğini yahut bir hakikati tağyir edebileceğini bir Türk hâkimi havsalasına sığdıramaz.

★

Tıp âlemimizi baştan başa itham etmeğe kalkışmak insafsızlık olur. Fakat Peyami Safanın kavanoz çocukları etrafında giriştiği mücadeleye, yahut matbuat âlemimizin zaman zaman ele alıp bir türlü basaramadığı mücadeleye de tabiplerimiz kollektif bir cephe almakta haklı olamazlar.

Çok defa, fikirlerini tasvip etmekte tereddüt etmiş olduğumu hatırladığım Peyami Safa bu davasile haklı ve tamamile millî bir bayrak kaldırmış ve bu bayrağı tam sayım gününde kaldırmakla gayet doğru bir hareket yapmıştır.

Bu bayrağa daha sağlam, daha mağrur ve cesur bir dalgalanışla boy verebilmesini temin etmek her dürüst münevverin borcudur.

Evet... Kavanoz çocukları, hattâ çok defa cânî tabibin bir kavanoza koymak zerafetini dahi göstermeğe lüzum görmediği düşürülmüş çocuklar, tıbbımızın yüz karası ve cemiyetimizin büyük kaybıdır.

Tabipler Peyami Safaya saldıracakları yerde meslek saflarını tasfiyeye kalkışırlarsa daha doğru hareket etmiş olurlar.

Nizamettin Nazif

Metaksas

(Bastaarfı 1 inci sayfada)

mimizi ve gayelerimizi daha ziyade kuvvetlendirecektir. Bu suretle müşküller devam ettiği müddetçe kendi neticelerinden bizi korumuş olacaklar ve iyi günler gelince mücadeleden daha kuvvetli çıkmış olacağızdır.»

Askerlere İzin Verilecek

Atina, 25 (A.A.) — D. N. B. Ekimi kolaylaştırmak için, silâh altında bulunan zürraa ve ziraat işlerinde çalışan gündelikçilere bir ay izin verilecektir: Bu karar, başvekil Metaksasın harbiye, bahriye ve hava nazırları ile yaptığı görüşmeden sonra alınmıştır.

Müthiş Tuğyanlar

Tarragone, 25 (A.A.) — Tuğyanlardan dolayı Tortosa, Perello, Vollalba ve Delosarcos'da evler çökmekte berdevamdır. Bu çökmeler insanca yeniden zayiata sebep olmaktadır.

MUSAHABE

Babil kulesine dair

Her mefhum, hangi dille söylenirse söylensin dünyanın her münevverini birleştiren "müşterek duygu ve anlayış plâtform,, unda aynı tesiri yapar.

Yazan: NİZAMETTİN NAZİF

Son on beş günün beynelmilel hâdiseleri arasında birkaçı, üzerimde tuhaf bir tesir yaptı.

«Tuhaf...» diyorum, zira İsa'nın doğumunu takip eden bu yirminci asırda, insanlığın ulaştığı en büyük merhale, anlamada ve duyguda oldukça umumî bir «müşterek plâtform» kurabilmiş olmasıdır.

İnsanlar, yahut insanların - hiç olmazsa - münevver ve yarı münevver olanları hangi coğrafya parçası üzerinde yaşarlarsa yaşasınlar, hangi dili konuşurlarsa konussunlar ayni hâdiseyi ayni tarzda anlarlar, yahut küçücük bir münakaşa sonunda ayni synthése etrafında toplanırlar.

Pasteur'ün, bu dünyanın neresinde yaşar ve hangi dille konuşursa konuşsun her tabip tarafından anlanışı birdir. Radyom dedin mi bunu Çinli, japon, Türk, İngiliz, İranlı başka başka anlamaz, hepsinin zekâ cihazını bu kelime ayni tarzda harekete getirir.

Yirminci asır, Tevratı çoktan tekzip etmiş, Bâbil kulesi buluşunu çoktan kıymetsizleştirmiştir. Yeni Bâbil kulelerinde insanlar başka dillerle konuşsalar da ayni şeyi düşünürler, dinledikleri dili bilmeseler de küçük bir kamus onları ayni mantığa ulaştırır.

İmdi, gelelim üzerimde tuhaf tesir yapan hâdiselere... Bunlardan birkaçını sıralıyalım:

1 — Paris-Soir gazetesinin ilk sahifesinde üç sütunluk kocaman bir resim. Büyük üniformalarını giymiş Cumhuriyet hassa neferleri yalın kılıç selâma durmuşlar. Aralarından, mes'ut gülüşlü bir adam geçiyor. Kim bu? Gazete izah ediyor:

«Bu zat, «general de la Laurencie» dir. Mareşal Petain'i Pariste temsil eden adam. Bu general, bütün askeri hayatı kahramanlıklarla dolu bir vatan müdafiidir, ilâh..»

Düşünüyorum:

«Paris işgal altındadır. Mareşal Petain Vişidedir. Bu general, Fransanın tarihi irfan ve siyaset merkezinde yabancı bir devlet sefiri gibi dolaşmaktadır. Ve Fransız gazetesi bunu bir kahraman gibi gösteriyor.»

2 — Önümde Le Journal gazetesinin bir sayısı. Üç sütuna konmuş kocaman bir serlevha:

«Fransa, ikinci defa olarak Cambronne'un tarihî cevabını veriyor.»

Merakla altındaki yazıyı okuyorum:

«Büyük Okyanusta, «Yeni Kaledonya» adlı Fransız müstemlekesi, general De Gaulle'e iltihak için ayaklanmıştır. Vişi hükûmeti derhal bir Avizo gönderiyor. Vazifesi ayaklananları tedip etmektir. O sırada büyücek bir İngiliz kruvazörü de limana girip toplarını Avizova çeviriyor ve bir mükâleme memuru gönderiyor. Bu memur kendisine verilen bir zarfı Fransız gemisinin ikinci kaptanına tevdi ediyor. İçinde yazılan şudur:

«Süvari azledilmiştir. Yerine sizi tayin ettik. Hür Fransa için mücadeleye devam ediniz. Yaşasın vatan!»

Gemi süvarisi çaçaron bir adam. Mürettebatı kandırabiliyor ve İngiliz kaptanına şu cevabı gönderiyor:

«Merde!» (1)

İşte Le Journal gazetesinin gösterdiği kahraman nümunesi de bu.

Ve bütün Fransız gazeteleri, vak'a üzerinden yirmi beş gün geçtiği halde, hâlâ Dakardan bahsederek umumî vali Boisson'un resmini neşrediyorlar. Ve hep şöyle cümlelerle pohpohluyorlar:

«Söyle kahramandır, böyle kahramandır. Kendisine İngiliz amiralinin mükâlemecileri geldiği zaman kûfreder gibi bir sesle şöyle haykırmıştır:

«— Efendiler! Fransa Dakarı bana emanet etmiştir. Bu emanete ihanet edemem!

Bu da bir kahraman...

İnsan, bu Fransız gazetelerinin evvelce Pariste çıkarlarken şimdi neden «Limoges» a, «Liyon» a, «Clermont Ferrant» a iltica etmis bulunduklarını bile unutmuş olduklarını sanıyor.

Koskoca «Majino» hattını tarihe tek kahraman kaydettirmeden verdikten sonra, geçen Umumî Harpte iki yıl dayanan Verdönde bir saniye durmadıktan sonra Fransa adına «kahraman» denilen bir vatandaş tipi yaratmak istiyor. Fakat yediği darbelerin tesiri altında bunalmış olacak ki «kahraman» yetiştirme mevsiminin çoktan geçmiş bulunduğunu farkedemiyor. Halbuki bu Fransanın bu nevi mahsuller yetiştirmekte ne üstat bir çiftçi olduğuna tarihi şahittir.

Evet... Ne diyorduk? Her mefhum, hangi dille söylenirse söylensin dünyanın her münevverini birleştiren «müşterek duygu ve anlayış plâtform» unda ayni tesiri yapar, Yeni Fransanın bu müşterek plâtform'a yan çizdiğini mi kabul edelim? Bu kahramanlar... Hayır... Bu kahramanlar, bizim anladığımız mânada kahramanlık nümunesi göstermiş gibi gözükemiyorlar.

Nizamettin Nazif

(1) Merde ağza alınmaz bir maddenin Fransızca adıdır. Fransızlar lâübali meclislerde, çok kızarlarsa, bunu harf harf söylerler:

— Em, ö, er, de, ö!

Şeklinde...

Kennedy Amerikaya hareket etti

Lizbon: 25 (A.A.) — Amerika Devletlerinin Londra büyük elçisi Kennedy, bu gün Olipper tayyaresi ile Amerikaya hareket etmiştir.

Dilenmeği düşünen Üniversiteli Var mı?

Dünkü sabah gazetelerinden birinde bir röportaj intişar etti. Bu gazetenin bir muharriri, Fatih camii medresesinde oturan bir kısım Üniversite talebesile konuşmuş, burada oturan Üniversite talebesi, muharrire iş bulamadıklarından, tahsile devam hususunda bir çok mali müşkülâta maruz kaldıklarından, arkadaşları arasında, seyyar esnaflık ve kundura boyacılığı bile yapanlar olduğundan bahsetmişler. Hattâ bir tanesi, makyaj yaparak dilenmeyi düşündüğünü, fakat, yapamadığını söylemiş. Dün, bu hususta, Üniversite erkânından, söz söylemeğe salâhiyetli bir zatla görüştük. Bu zat bize şunları söyledi:

«— Yazıyı okumadım. Böyle, söylediğiniz şekilde talebenin mevcudiyetinden de haberdar değiliz. Ancak şunu söyleyebilirim ki: Fakir talebeye yardım talimatnamesi mucibince, her Fakülte, çalışkan talebeden muhtaç olanlara bir defaya mahsus olmak üzere 25 lira para yardımı yaptığı gibi, liseden iyi dereceyle mezun olmuş talebeye de burs verilmekte, on ay müddetle, ayda on beşer lira olmak üzere cem'an 150 liralık yardım yapılmaktadır. Gene Fakülteler, çalışkan talebeye kitap almak ve saire suretlerile de yardım etmektedir. Hulâsa, hiçbir çalışkan talebe, hiç bir Fakültede ihmal edilmemekte, hepsile, imkân nisbetinde meşgul olunmaktadır. Bunlardan başka, yurtlar ve Yüksek Muallim Mektebi de bir çok talebeyi barındırıp ihtiyaçlarını temin etmektedir. Askerî Tıbbiye de dahil olmak üzere, devlet, iki binden fazla talebeyi, ihtiyaçlarını temin ederek okutmaktadır. Bunların haricinde, böyle, dilencilik veya boyacılık yapmayı düşünecek talebe mevcut olduğuna ihtimal veremem. Fakat, eğer, böyle, çok muztar kalmış iki üç kişi varsa, bunlardan bu gazetedeki şekilde bahsetmek ve neşriyat yapmak doğru olmasa gerektir.»

Afrikada hücumlar

(Bastaarfı 1 inci sayfada)

20 ilkteşrinde Sudan havalisinde Kassala mevkii yakınında, takriben 1.000 kişilik bir düşman kolunu arkadan ve yakın mesafeden bir baskın yapılmıştır. Düşmana ağır zayiat verdirilmiştir.

Diğer cephelerde kayda değer bir şey yoktur.

İskenderiye, 25 (A.A.) — Resmî tebliğin bildirdiğine göre, İskenderiye üzerine İtalyan tayyareleri bombalar atmışlardır. Hasarat mühim olmamakla beraber, bir kadın ölmüş, üç kadın yaralanmıştır.

İngilterenin siparişleri süratle hazırlanıyor

Vaşington: 25 (A.A.) — Maliye Nazırı Morgenthau, bütün tayyare fabrikalarının gerek Birleşik Amerikaya, gerekse İngiltereye ait siparişleri vaktinde ve hattâ vaktinden evvel vermekte olduklarını gazetecilere beyan tmiştir.

Hitlerin Görüşmeleri

(Bşmakaleden devam)

Fransız milleti, tekrar silâha sarılmak, hem de ebedî düşmanı Almanyanın yanında dünkü müttefiki ve yarınki halâskârı İngiltereye silâh çekmek istememekte, sonuna kadar ısrar eder ve Laval gibi siyaset esnafının - bu tabir üstat Hüseyin Cahit Yalçın'ındır - politika madrabazlığına kat'iyyetle muhalefet gösterirse, tarih, Fransanın bu cinsin ihanetini kaydetmek acısından kurtulur.

Fransanın Almanya ile yanyana harbetmesi ihtimali, şimdilik azalmış görünüyor. Ya İspanya ne yapacak? General Franko, kanmış mıdır? Memleketini, uzun süreceği muhakkak olan bir harb sürükliyecek midir? Londra, şimdilik bedbin görünmüyor. General Franko İngilterenin en sıkışık zamanı olan haziran sonunda ve temmuz başında, harbe girmemiştir. Şimdi İngilterenin kuvvetlendiği bir zamanda, harbe müdahale etmesi ihtimali elbette daha zayıf olmak lâzım gelir. Fakat kat'i bir söz söyliyebilmek için, bir kaç gün daha beklemek lâzımdır.

Mihverin bu son diplomatik ve siyasi hamleleri karşısında İngiltere ve hattâ Amerikanın da boş durmadıkları ve mukabil taarruzlarda bulundukları ve daha da bulunacakları şüphesizdir. Onların da ellerinde, hayli kuvvetli kozlar vardır.

Abidin DAVER

NOTLAR

Fare de doğurabilir

Bir muharrir;

— Brenner doğuruyor:..

Demiş. Tahminine göre bunun ikiz olması da ihtimali var. Yani İspanya ve Fransa.

Nanemolla, bu bahis üzerinde şimdiki halde bir şey söylememekle beraber:

— Fare de doğurabilir!.

Demekle iktifa etti.

Pirincin taşı meselesi

Nanemollaya sordum:

— Pirincin taşını ayıkla bakalım?.. Sözüne bir misal ne getirilebilir üstat?.

Düşünmeksizin şu cevabı verdi:

— Almanya ve İtalyanın son vaziyeti ve başvurduğu çareler!.

A. ŞEKİP

Gözlerde... Gönüllerde... San'at dünyasında... Ebediyen yaşayacak olan tek film. GARY COOPER - RAY MİLLAND - ROBERT PRESTON'un yarattığı
TÜRKÇE
GÖNÜLLÜ KAHRAMAN
Salı günü matinelerinden itiba
LÂLE Sinemasında

Bugün MELEK'TE
Sinema dünyasının en parlak yıldızı, en güzel kadını, ilâhî
HEDDY LAMERR
ve
ROBERT TAYLOR
Tarafından şahane bir surette yaratılan
SEVEN KADIN
Büyük aşk ve hakikî hayat filmi
Ayrıca: En son FOKS dünya haberleri
Bugün seanslar: 1 - 2.30 - 4.30 - 6.30 ve 9 da

Bu hafta ASRÎ sinemada
Türk artistlerinin en büyük ve en güzel filmleri
ŞEHVET KURBANI
Baş rollerde:
ERTUĞRUL MUHSİN — CAHİDE
LUCİEN BARU'un
en nes'eli, en zevkli ve en eğlenceli kahkahalı
KIZLAR PANSİYONU
Komedisi

Halkımızın en çok sevdiği - en çok alkışladığı artistler...
HAZIM - VASFİ - CAHİDE
SAİT - PERİHAN - NECDET - KARAKAŞ - REFİK - EL EFTERİYA - KADRİ
Yeni bir kahkaha tufanı - Türk filminde - Sizi Hayretler içerisinde bırakacaklardır.
AKASYA PALAS
Yazan: MAHMUT YESARİ

Bütün fabrikalarda istihsalât arttırılacak

(Baştaarfı 1 inci sayfada)

cak ve fabrikaları idare eden yünlü ve pamuklu müesseseleri bundan sonra yalnız imalât işlerile meşgul olacaklardır. Satış işleri daima piyasa ve halkla temasta bulunan memurların idaresine verilecektir. Netice itibarile fabrikalarımızın mamulâtı doğrudan doğruya tek elden halka satılacak ve mutavassıt kullanılmıyacaktır. Basma imalâtını arttırmak için çalışıyoruz. Köylü için 23 veya 25 kuruşa basma imal edileceği hakkında bir karar yoktur. Yalnız bu hususta Nazillide tetkikler ve tecrübeler yapılmaktadır. Nazilli fabrikasının basma kısmı daha fazla randıman verebileceğinden diğer fabrikaların fazla imalâtını buraya göndererek bastırmak ve bu suretle imalâtı arttırmak kararlaşmıştır. Ayni zamanda Nazilli fabrikasında da düz imalâtın arttırılması için tedbirler alınmıştır. Bütün fabrikalarımızın istihsalâtını arttırmak ve tam randıman almabilmesini temin etmek için de tetkikler yapılmakta ve tedbirler alınmaktadır. Bir fabrika kurulduktan sonra derhal tam randımanile çalışamaz. İşçilerin alışması, yetişmesi ve diğer bir çok noktaların tamamlanması bu yolda müessirdir. Bunlar yerine geldikçe, fabrikanın da imalâtı fazlalaşır ve güzelleşir. Bizim, fabrikalarımızdan da şimdiye kadar tam randıman alınmış değildir. Tam randımanı elde ettiğimiz gün memleketin harice hiçbir ihtiyacı kalmıyacaktır. Mümkün olduğu kadar fazla randımanla çalışmasını temine uğraşıyoruz. Şimdilik yalnız şu kadar söyliyebilirim ki, umumî imalât her senekinden fazla olacak ve memleketimize ileride hariçten hiç mal gelmese bile dahilde herkes ihtiyacını temin edebilecektir.

Mütehassıs işçi yetiştirmek için

Fabrikalarımızın randımanlarını arttırmak ve imalâtlarını güzelleştirmek yolunda en mühim âmil olan mütehassıs işçi, usta ve mühendis yetiştirmek üzerinde de yeni kararlar verilmiştir Bunun için merkezde bir servis kurulmuştur. Bu servis, işçi, usta ve mühendislerin formasyonu ile alâkadar olacak, kurslar takviye edilecek, işçilere hitap eden ve onlara her türlü malûmatı veren öğretici neşriyat yapılacaktır.

Ham madde ve köylü

Bu yıl fabrikalarımızın ham madde ihtiyacını tamamen köylüden temin etmeğe başlamış bulunuyoruz. Böylelikle hem biz ve hem de köylü, aradaki muta vassıttan kurtulmuştur. Meselâ 10 kilo pamuk getiren bir köylüden, bu malı derhal satın alınmaktadır. Köylü kadınları torbalarla fabrikalarımıza pamuk tıkmaktadırlar. Bizzat köylüden pamuk toplamak için Adanada da bir merkez tesis etmiş bulunuyoruz. Biri Ceyhanda ve diğeri de Tarsus ve Hatay mıntakalarında çalışmak üzere iki tane de pamuk toplama ekipleri teşkil edilmiştir Bunlar fabrikalarımızın ihtiyacı kadar mal toplamaktadırlar.

Merinos ihtiyacı

Hariçten Merinos gelmemesi üzerine dahildeki az merinosu yapak ve sun'î iplikle karıştırarak işlemeği temin ettik. Eskiden yüzde yüz veya yüzde doksan merinos kullanırken şimdi bu miktar yüzde elliye kadar indirilmiş ve yüzde elli nisbetinde diğer maddeler karıştırılmağa başlanmıştır. Bu suretle hariçten merinos gelmesine lüzum kalmamıştır.

Pamuk ipliği getirtilecek

Piyasadaki pamuk ipliği buhranının önlenmesine ve memleket ihtiyacının tamamen teminine çalışılmaktadır. Ticaret Vekâleti Yunanistandan pamuk ipliği getirtmek üzere temaslar yapmaktadır. Yunanistan bizden pamuk aldığı takdirde bize pamuk ipliği verecek vaziyettedir. Yakında bu yolda müsbet neticeler bekleyebiliriz. Yerli fabrikalarımız ancak kendi dokuma ihtiyaçları için iplik yapmaktadırlar. Fakat bu gün fabrikalarımız azamî randımanı verecek vaziyete yükselmemiş bulunduklarından bir miktar ipliği piyasaya çıkarmıyoruz. Fakat memleket ihtiyacını tam karşılayabilmek için hariçten iplik temini lâzımdır. Karabük fabrikası bütün aksamile faaliyete geçmiştir.

Sivas çimento fabrikası

Sivasta inşaatı yarım kalmış olan büyük çimento fabrikası yakında tamamlanacaktır. Almanlarla yapılan yeni anlaşma ile fabrikaya ait tesisatın Almanyadan getirilmesi temin olunmuştur. Bu malzemeden bir kısmı da Almanyadan yola çıkarılmıştır. Yakında gelecektir.

İkinci kâğıt fabrikası

İzmitteki ikinci kâğıt fabrikası da bu ay sonunda tamamlanmış olacaktır. Üç ay sonra fabrika faaliyete geçecektir. Sellüloz fabrikası da üç aya kadar işlemeğe başlayacak, hariçten sellüloz gelmesine lüzum kalmıyacaktır. Fabrika iki kâğıt fabrikasına kâfi sellüloz yetiştirecektir. Gene kâğıt sanayiimize lüzumlu olan kaolen de yakında dahilden temin edilmiş olacaktır. Bugün hariçten gelmiyen bu maddenin fabrikasına ait malzeme evvelce getirilmişti. Şimdi Türk mühendis ve işçisi tarafından monte edilmiştir. Fabrka bir haftaya kadar faaliyete geeçcek ve Kaolen imalâtına başlayacaktır.»

Bürhan Zihni Sanus, merinos fabrikasını tetkik etmek üzere bugün Bursaya gidecek ve bir iki gün kalarak tekrar şehrimize gelecektir. Bayramertesi de Ankaraya dönecektir.

RADYO

26 1nci Teşrin Cumartesi

8.00 Program, 8.03 Müzik: Hafif program (Pl.), 8.15 Ajans haberleri, 8.30 Müzik: Hafif program (Pl.) 8.50 Ev kadını - Yemek listesi, 9.00 Kapanış. 13.30 Program, 13.35 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.), 13.50 Ajans haberleri, 14.05 Müzik: Muhtelif şarkılar (pl.) 14.20 Müzik: Riyaseticumhur bandosu, 15.00 Konuşma (Ankara sonbahar at yarışları tahminleri), 15.10 Müzik: Caz parçaları ve tangolar (Pl.), 15.30 Kapanış. 18.00 Program, 18.03 Müzik: Radyo caz orkestrası, 18.40 Türk müziği, 19.00 Konuşma (Bibliografya), 19.15 Müzik: Halk türküleri, 19.30 Ajans haberleri, 19.45 Müzik: Fasıl heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Türk müziği, 21.15 Konuşma (Günün meseleleri) 21.30 Müzik: Radyo salon orkestrası, 22.30 Ajans haberleri; Kambiyo - Nukut Borsası (Fiat), 22.50 Konuşma (Ecnebi dillerde - Yalnız kısa dalga postasile), 22.50 Müzik: Cazband (Pl.) (23 .10 a kadar yalnız uzun dalga postasile), 23.25 Yarınki program, 23.30 Kapanış.

HALKEVLERİNDE

Amatör fotoğraf sergisi

Eminönü Halkevinden:

Evimizin Cağaloğlundaki salonunda Suat Tenik, Münif Fehim Ozarman, Hüsnü Cantürk, İhsan Erkılıç ve İlhanın eserlerile bir nümune amatör fotoğraf sergisi tertip edilmiştir. Bu sergi 29 birinciteşrin 1940 salı gününden tibaren on beş gün müddetle ve saat 13 ten 19 za kadar muhterem halkımıza açıktır. Giriş serbesttir.

AÇIK ARTTIRMA İLE FEVKALADE SATIŞ

1940 ilkteşrinin 27 nci pazar günü sabah saat 10 da Maçkada, Teşvikiye camii istasyonunda Atiye sokağında Mustafa Bey partımanının 1 numaralı dairesinde mevcut ve M. Pierro de Andria'ya ait emsalsiz eşyalar açık arttırma ile satılacaktır. Amerikan sistem ve şehrimizin meşhur Bornhardt fabrikasının mamulâtı en son model Bar - kütüphane; yine Amerikan sistemi ve Barnhardt fabrikanın mamulâtı Rasyonel bir yazıhane, 1 koltuk ve iki etajer - kütüphaneden mürekkep emsalsiz bir yazı odası, hakiki Fransız vaşetinden mamul gayet güzel maroken bir tek koltuk; Hamburgun meşhur Mauser fabrikanın Epengle kumaşı ile kaplı ve Barnhardt fabrikasında şehrimizde ilk defa tatbik edilmiş bir sistem ile parça parça olup sökülen kanape ve koltuk, iki tarafı vitrinli büfe ile ve hakiki Vienna 9 parçalı muhteşem yemek oda takımı hakiki Fransız malı masif pelesenk emsalsiz yatak takımı, masif ceviz diğer Louis XV yatak odası, yine Fransız malı masif ceviz güzel bir vitrin, hususi kutusunda 124 parçalı hakiki alpaka emsalsiz çatal bıçak takımı, bir çift gayet güzel esvr vazo, hayli gümüş ve gümüş kaplama vazo ve tabaklar, kristal bakara tabak, vazo ve saire lâke ve Japon paravanlar, Sizile Bronz motifler ile müzeyyen emsalsiz bir akaju vitrin, Fransız malı kundura bahüsü, salamandra soba, gaz ocağı, cibinlikli güzel bir bronz karyola, meşhur General Elektrik buz dolabı, Anadolu ve Acem halıları.

TİYATROLAR

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA

26/10/940 Cumartesi günü akşamı saat 20.30

OTELLO

KOMEDİ KISMINDA

26/10/940 Cumartesi günü akşamı

D A D I

Hali tasfiyede bulunan

Şark Merkez Ecza

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

Tasfiye Memurluğundan:

26/9/940 tarihli hissedaran heyeti kararı mucibince birinci kısım olarak hisse senetleri bedeline mahsuben tasfiye heyetince hisse başına 4 lira tevzi ve tediye edileceğinden hissedaranın hisse senetlerini hâmilen pazartesi ve perşembe günleri saat 14 ten 17 ye kadar İstanbulda Sirkecide Horasanciyan hanında 5 numarada tasfiye memurlarına müracaat etmeleri ilân olunur.

Vebolid Limited Şirketinden:

Vaziyeti hazıra dolayısile Şirketimizin tasfiyesine karar verilmiş ve tasfiye memuru olarak (Galata, Tünel Han No. 14-15 te Bay Ahmet Dürrü Aygün tayin edilmiş olduğundan Şirket dayinlerinin bir sene zarfında bilmüracaa alacaklarını isbat etmeleri lüzumu ilân olunur.

Bayramlık ve Hediyelik Şeker ve Şekerlemeleriniz

Şekerci H. Mustafa ve Mahdumu

Ticarethanesinde hazırlanmıştır. İstanbul Bahçekapı.

İstanbul Defterdarlığından

Defterdarlık merkez dairesile mülhak müdiriyet ve şuabatı için mübayaa edilecek olan 221 çeki sobalık kuru gürgen odununun mahallerine teslim şartile beher çekisi 390 kuruş muhammen bedelle açık eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 7/11/940 perşembe günü saat on dörtte Milli Emlâk Müdürlüğünde toplanacak komisyonda yapılacaktır. Muvakkat teminat 65 liradır. Taliplerin teminat makbuzlarile muayyen gün ve saatte komisyona müracaatları. «10145»

Bayramda yalnız

Kızılay Gazetesi

Çıkacaktır.

İlânlarınızı vermekle hem kendinize ve hem de Kızılay'a yardım etmiş olacaksınız.

İLÂN FİATLERİ

İlân sahifesinde	santimi	50 Kuruş
Sondan evvelki sahifede	»	100 »
2 nci sahifede	»	250 »
1 inci sahifede	»	500 »

Müracaat Yeri:

İstanbulda, Postahane karşısında Kızılay Satış Bürosu.
Tel: 22653 İstanbul, Postahane arkasında İlâncılık Şirketi

TELEFON: 20094 - 95

Ziraat Vekâletinden

1 — Ziraat Vekâleti müstahdemini için Vekâlet binasında teslim şartile 70 çift iskarpin açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

2 — Eksiltme 11/11/940 tarihine müsadif pazartesi günü saat 15 te Vekâlet satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — Satın alınacak 70 çift iskarpinin muhammen bedeli 595 lira ve muvakkat teminat miktarı 44 lira 63 kuruştur.

4 — İskarpinin evsafı:

A — Vekâletteki mevcut nümunesine göre vidala olacaktır.

B — Kösele yerli ve pişkin ve dikişli olacaktır.

5 — 70 çift iskarpinin şartnamesi Levazım müdürlüğünde mevcut olup parasız olarak verilir. «10039»

Güzel Olmak İçin

Her şeyden evvel sıhhatli ve parlak bir tene, lekesiz ve düzgün bir cilde malik olmak lâzımdır.

KREM PERTEV

Sizin de cildinizi güzelleştirir, guddelerini besliyerek canlandırır.

40 senelik bir tecrübe mahsulü olan KREM PERTEV tertip ve yapılış tarzındaki incelik dolayısiyle, tenin fazla yağlanmasına mani olur. Yağsız olarak hususi tüp ve vazolarda satılır.

Nafıa Vekâletinden

7 ikinciteşrin 1940 perşembe günü saat 16 da Ankarada Nafıa Vekâleti binası içinde Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda 4136,32 lira muhammen bedelli 2 adet proje dolabı ile 10 adet kapalı etajerin ve 2 adet bankonun kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve teferrüatı bedelsiz olarak malzeme müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminatı 310 lira 03 kuruştur.

İsteklilerin teklif mektuplarını, muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesaik ile birlikte ayni gün saat 15e kadar mezkûr komisyona makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. «7005» «10136»

ODEON

Yeni Çıkan Plâklar

Necmi Rıza Ahiskan

No. 270387 SANA NE OLDU GÖNÜL / GÖNLÜMÜ BİR TIFLI DİLBAZ

AYŞE KIZ

No. 270388 RUHUNLA BENİ SEV GÜZELİM / IZTIRABIN SEVGİDEN Mİ ?

ADANALI ABDI

No. 270389 GELİN ATTAN İNMİYOR / AGAM YATIYOR Halk şarkısı

VATANDAŞ!

En nefis salebi, en halis ve sıhhî baharatı yalnız

ÇAPAMARKA

Müstahzaratında Bulacaksın

Beşiktaş: ÇAPAMARKA Tarihi tesisi: 1915

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden

I — İdaremiz ihtiyacı için 75 ton ambalâj otu pazarlıkla satın alınacaktır.

II — Pazarlık 5/11/940 salı günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

III — İsteklilerin tayin olunan gün ve saatte teklif edecekleri fiat üzerinden yüzde 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. «10152»

Ne kadar çalışsalar, ne kadar uğraşsalar, dünyaya nam veren

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

Şeker ve Lokumlarını Yapamazlar

Zevk erbabı ağzına almadan şöyle göz ucuyla bakar bakmaz taklit olduklarını anlarlar.

Ali Muhiddin HACI BEKİR

Merkezi: Bahçekapı; Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy
Siparişleri Ticarethanenin Merkezi kabul eder.

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

Ticarethaneleri Bayram ve Pazar günleri açıktır.

Maliye Vekâletinden

Gümüş yüz kuruşlukların tedavülden kaldırılması hakkında ilân

Gümüş yüz kuruşlukların yerine gümüş bir liralıklar darp ve piyasaya kâfi miktarda çıkarılmış olduğundan gümüş yüz kuruşlukların 31 ikincikânun 1941 tarihinden sonra tedavülden kaldırılması kararlaştırılmıştır.

Gümüş yüz kuruşluklar 1 şubat 1941 tarihinden itibaren artık tedavül etmiyecek ve ancak yalnız mal sandıklarile Cumhuriyet Merkez Bankası şubelerine kabul edilebilecektir.

Elinde gümüş yüz kuruşluk bulunanların bunları mal sandıklarile Cumhuriyet Merkez Bankası şubelerine tebdil ettirmeleri ilân olunur. «70025» «10216»

Nazilli Belediyesinden

Nazillide yapılacak 7375,55 metre murabbaı beton döşeme ile 400 metre tul beton bordür 14995 lira 10 kuruş bedelle 15/10/940 tan itibaren 20 gün müddetle kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur. Bu hususa ait evrakı keşfiye ve saire parasız olarak Belediyemizce verilecektir. Müteahhitlik evsafını haiz olan isteklilerin vesaiki müsbitelerini havi zarflarını 5/11/940 salı günü saat 15 şe kadar Nazilli Belediyesine vermeleri ilân olunur. (10092)

İstanbul Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonu İlânları

Adet		
150	8×8×4	kadron tahtası.
200	3×12×4	kirişlik tahta.
240	2×25×4	çatı tahtası.

Yukarıda yazılı tahtalar alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 7/11/940 perşembe günü saat 14 te Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin temintlarile belli saatte komisyona gelmeleri. (564) (10323)

★

4000 kilo kadar boyun ve etek sabunlu kösele alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi, 7/11/940 perşembe günü saat 14,30 da Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Isteklilerin teminatlarile belli saatte komisyona gelmeleri. «562» «10321»

★

16 milimetre genişliğinde 80,000 metre şerit alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 7/11/940 perşembe günü saat 14,15 te Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. «563» «10322»

★

Beş kalem musiki âleti tamir ettirilecektir. Pazarlıkla eksiltmesi 4/11/940 pazartesi günü saat 15,45 te Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Aletler Salıpazarında Lv. Mamül ambarında görülür. İsteklilerin teminatlarile belli saatte komisyona gelmeleri. «565»

★

Miktarı		
154,500	kilo	İspanak.
126,500	»	Lâhana.
166,500	»	Prasa.
25,300	»	Havuç.
32,800	»	Kereviz.
58,700	»	Karnabahar.
45,800	demet	Maydanoz.

Yukarıda yazılı yedi kalem sebze alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 4/11/940 pazartesi günü saat 14,30 da Tophanede İst. Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 45.802 lira 50 kuruştur. Rumeli cihetinin ilk teminatı 2319 lira 66 kuruş, Anadolu cihetinin ilk teminatı 1115 lira 53 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanuni vesikalarile belli saatte komisyona gelmeleri. (531 - 10053)

★

On beş bin kilo kadar sarı sabunlu kösele alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 7/11/940 perşembe günü saat 14,30 da Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli ecnebi derilerinin kilosu 395 kuruş, yerli derilerin kilosu 380 kuruştur. İsteklilerin teminatlarile belli saatte komisyona gelmeleri. «566» «10325»

BÜYÜK TARİHİ ROMAN No: 40

KANUNİ SÜLEYMAN VİYANA KAPILARINDA

Yazan: *M. Sami Karayel*

Şarlkenin askerleri Budin kalesini sardılar

Bu, teklifleri kabul olunursa Almanya imparatoru da hüsnü münasebette bulunacaktı.

Alman imparatoru o vakitler Papa ile de ittifak akdetmişti. Bu sebeple hıristiyan âleminin reisi sayılıyordu.

İbrahim Paşa, sefirlerin sözlerini dinledikten sonra.. gülümsedi. Ve, şiddetle cevaplar verdi.

— Ferdinand'ın Macaristan hakkında ki fikirleri vâhidir. Çünkü, devleti irs tarikile, yahut para kuvvetile almak kâfi değildir. Kılıç ile fethetmek lâzımdır. Macaristan iki defa padişahın kılıcile fetholunarak hak edilmiştir. Amma, keyfi padişahı, bendesi olarak Macaristanın Zapolyaya ihsan eylemiştir. Ana verdiği gibi ister başkasına ve Ferdinand'a da verebilir. Yalnız herkesin padişah cihana karşı haddini ve mevkiini bilmesi lâzımdır. Babâlinin nazarında Arşidük Ferdinand, Almanya imparatoru Şarlken'in Viyana valisinden başka bir şey değildir. Almanya imparatoru Şarl dahi, kılıç kuvvetile Almanyaya tecavüz etmiş bir İspanya Kralı ve Avusturya hükümdarıdır. Fransa Kralına gaddarane muamele eylediğinden ve, Fransa Kralı da padişahımızın himayesinde bulunduğundan padişahlar padişahının tedibine müstahak olagelmiştir. Almanya imparatoru Şarlken, Papa ile ittifakından gururlanmamalıdır.. Padişahlar padişahı Papanın bulunduğu Roma şehrini her vakit zapt ve fethetmeğe muktedirdir. Şarl İspanyasına çekilirse, Kral Ferdinand da şanile mütenasip istidalarda bulunursa adaleti padişahi drig edilemez. Yoksa böyle ham metalip ile taciz edilmeğe devam olunursa devleti aliye de ona göre mukabele eder, ve, Almanya hudutları akıncıları tarafından aşılarak hadleri daima bildirilir.

Dedi.

Sefirler, sükûnla dinlediler... Veziriâzam müthiş konuşuyordu. Fakat, sefirler Veziriâzamı mülâyemete sevk için külliyetli para teklif ettiler.

Koca vezir, gayet soğukkanlılıkla elini kaldırdı. Yedikuleyi parmağile göstererek:

— Şu, kaleleri görüyor musunuz?. Burası padişahın hazinesidir. Bu, kaleler ağızlarına kadar altın ile doludur. Fazlasını koyacak yer bulmıyoruz. Ne benim, ve ne de padişahımın ve ne de milletin paraya ihtiyacı yoktur... Sizin verebileceğiniz külliyetli para bizim bir serhad beyimizin, bir üç beyimizin hazinesine bile kifayet etmez...

Dedi.

Sefirler, Veziriâzamı ikna edemeyince huzuru padişahiye kabul buyrulmalarını rica ettiler... Orada makbul maruzatta bulunacaklarını bildirdiler...

Veziriâzam İbrahim Paşa, sefirlerin rica casını kabul ile padişaha arzetti.

Kanuni, sefirlerin huzuruna kabullerini kabul eyledi. Veziriâzam bir Türk padişahının huzuruna çıkmak merasiminin ne demek olduğunu göstermek istiyordu. Bütün yeniçeri ağaları, vüzera, rical, ülema, serhad beyleri, iç ağaları altınlı, incili, sırmalı elbiselerile giyinip sıralanmışlardı. Yani herkes bayram alayında olduğu gibi büyük üniformalarını giymişti.

Ferdinand'ın sefirleri huzuru hümayuna giderken şaşırmışlardı. Sultan Süleymana kadar varan sefirler tezyinata garkolmuş, hademei hassa safları arasından, arslanların, kaplanların, zürafaların, fillerin yanından geçtiler...

Sefirlerin beyanatı Veziriâzam tarafından tercüme olundu. Ferdinand'ın namesi takdim edildi. Yakında cevap verileceği vaadile merasime nihayet verildi.

İki gün sonra İbrahim Paşa, sefirleri davet etti. Ve, kısaca şunları bildirdi:

— Tekliflerîniz kabul olunmamıştır... İki defa kılıç ile fetholunmuş, padişahın ayağile çiğnenmiş olan Macaristanın ecnebi hükümdarına verilemez. Sonra, birinci Macaristan seferi himayemizi talep eden Fransa Kralının rica ile yapılmıştır. Şarl, Fransa Krallığına düşman oldukça padişahı cihan Fransayı himayeden vazgeçmiyecektir.

Dedi.

Bunun üzerine sefirler talimatı cedide almak üzere avdete mecbur olduklarını bildirdiler: Ve, veda için huzuru padişahiye kabullerini rica ettiler.

İbrahim Paşa, sefirlerin teklifini kabul etti. Sefirler, Sultan Süleymana veda ettiler... Padişah sefirlere elini öptürdü. Ferdinad'a hitaben bir name verdi.

Almanya imparatoru ve Nemçe Kralı namına olarak sefirler İstanbulda müzakerat ile meşgul oldukları sırada Ferdinand'ın ve Şarlken'in askerleri Macaristana tecavüz etmişti. Maksatları emri vâki idi.

Almanya imparatoru Şarlken ve, Ferdinand'ın askerleri Budin kalesini muhasara ettiler...

Budin kalesinde Türk muhafızları bulunuyordu. Fakat, Ferdinand'ın ve Şarlken'in yaptıkları bir rezalet idi. Sefirleri İstanbulda sulh akdi için dururken onlar neler yapıyorlardı.

İMTİYAZ SAHİBİ VE NEŞRİYAT DİREKTÖRÜ: E. İZZET